יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשן

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 223 | Łódź, Poniedziałek, 23 września 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ״ה אלול תרצ״ה | № 223

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

וואס פערלאנגט מוסאליני?

ענטפער אויף די פארשלאגען פון פינף-קאמיטעט

קיין שום אויסזיכטען אויף א קאמפראמיס

זשענעווע, 22 (ספ. טעל.)

באראן אלאיזי איז היינט געווען ביים פארזיצער פון קאמיטעט פון פינף און האט איהם געגעבען ערקלערונגען וועגען דעם מינימום וואס מוסאליני פערלאנגט. קיין שריפטליכען דאקומענט האט אלאיזי נישט געגעבען. דער קאמיטעט וועט זיך צונויפקומען מאנטאג מיטאג-צייט, לאוואל וועט אנטיילנעמען אין דער דאזיגער זיצונג. דעם ענטפער וואס אלאיזי האט געגעבען איז א נעגאטיווער און וועגען קיין שום קאמפראמיסען קען קיין רייד נישט זיין.

די ערקלערונגען פון אלאיזי האבען געמאכט דעם שלעכטסטען איינדרוק און ענגלאנד וועט דערויף רעאגירען אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון פינאנץ-קאמיטעט.

מוסאליניס פאדערונגען זענען פאלגענדע:

פעסטשטעלען א קארידאר דורך מערב-אביסיניען, וועלכער וואלט פעראייניגט עריטרעא מיט דעם איטאליענישען סאמאלא (דאס הייסט אויף פראסט לשון גאנץ אביסיניען).

2) אביסיניען זאל האבען צו דיספאזיציע נאר איין פארט.

3) מוסאליני פאדערט צו ענטוואפענען די אביסינישע ארמעע און דעם פערבליבענעם טייל צו לאזען אונטער דער קאנטראל פון איטאליען.

פראנקרייך וועט טראכטען וועגען סאנקציעס

ווען ס׳וועט שוין זיין מלחמה

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

פון לאוואל׳ס רעדע אויף דער זיצונג פון מיניסטארען - ראט איז ארויסצודרינגען, אז די פראגע וועגען סאנקציעס וואלט געברענגט געווארען אויפ׳ן פארום פון דער פעלקער - ליגע ערשט נאכ׳ן אנהויבען פון די מלחמה-שריט. דער פראנצויזישער מיניסטארען-ראט האט געהאלטען פאר איבריג צו פיהרען א דיסקוסיע וועגען סאנקציעס ביז ס׳וועט נישט פעסטגעשטעלט ווערען ווי אזוי דער קאנפליקט וועט זיך ענטוויקלען.

אביסיניען איז מסכים.

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

דער אביסינישער קייזער האט ערקלערט, אז אביסיניען נעהמט אן די פארשלאגען פון קאמיטעט פון פינף ביי דער פעלקער-ליגע.

גען. נאבילע גערופען געווארען קיין איטאליען.

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

„לע מאטען" מעלדעט, אז לויט א דעפעשע פון מאסקווע, האט גענעראל נאבילע, דער שעף פון דער איטאליענישער ארקטישער עקספעדיציע אין יאהר 1928, בעקומען א בעפעהל פון דער איטאליענישער רעגירונג תיכף צוריקצוקומען קיין רוים. גען. נאבילע ארבייט זייט פינף יאהר מיט סאוויעטישע אפיצירען ביים בויען פון לופט-שיפען.

און איטאליעניש מיליטער געהט...

נעאפאל, 22 (ספ. טעל.)

פון דאנען איז אפגעגאנגען קיין מזרח-אפריקא א טראנספארט-שיף מיט 46 אפיצירען, 236 אונטער אפיצירען און 2000 זעלנער. א חוץ דעם זענען אפגעגאנגען 3 טראנספארט-שיפען מיט קריגס-מאטעריאל.

קאירא, 22 (ספ. טעל.)

די טראנספארטען מיט איטאליעניש מיליטער קיין אפריקא קומען אן אין א פערשטארקטער טעמפא, נעכטען זענען דורכגעגאנגען דורך סועץ-קאנאל 7 טויזענד איטאליענישע זעלנער.

מיליאנען פעסלעך בענזין בעשטעלט איטאליען אין אמעריקא.

סאן פעדרע (קאליפארניען) 22 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע רעגירונג פיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען קויפען עטליכע מיליאן פעסלעך בענזין און אנדערע שטאפען. די פראדוקטען דארפען פאר׳ן חודש דעצעמבער צוגעשטעלט ווערען אין אפריקאנער פארט.

און נאפט פון רומעניען.

בוקארעשט, 22 (ספ. טעל.)

ארומרעדענדיג די פראגע וועגען דער מעגליכקייט פון שליסען די וואסער - וועגען — גיבראלטאר, סועץ און דארדאנעלען, שרייבט די רומענישע פרעסע, אז איטאליען וועט קענען איינקויפען נאפט נאר אין רומעניען. ס׳קומען שוין פאר וועגען דעם אונטערהאנדלונגען. ענגלאנד בעמיהט זיך, אז רומעניען זאל נישט פערקויפען דעם נאפט.

אלע ענגלישע קריגס-שיפען אויפן מיטעל-לענדישען ים.

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

פון לאנדאן ווערט מיטגעטיילט, אז אין עטליבע טעג וועלען אלע ענגלישע קריגס-שיפען, א חוץ עטליכע, וועלכע זענען נויטיג אויף די טעריטאריאלע ענגלישע וואסערן — אפשווימען אויפ׳ן מיטעלענדישען ים.

אמעריקא נייטראל...

וואשינגטאן, 22 (ספ. טעל.)

דער שטאטס-דעפארטאמענט טיילט מיט, אז אין די ראהמען פון נייטראליטעטען - געזעץ איז געשאפען געווארען א ביורא צו קאנטראלירען דאס געוועהר און אמוניציע.

דר. שאכט איז געווארן א הונדערט פראצענטיגער אנטיסעמיט

אין א יאהר ארום וועט אנגעווענדעט ווערן דער אריער-פאראגראף אויך אין דער ווירטשאפט

פראג, 22. (יט״א טעלעגראפיש) פון בערלין טיילט מען מיט, אז נאך דעם ווי דר. שאכט איז דורכגעפאלען מיט זיין שטעלונג אין דער יודען-פראגע, האט ער געענדערט זיין אריענטאציע און איז געווארען א הונדערט פראצענטיגער אנטיסעמיט, אין א געשפרעך האט ער ערקלעהרט, אז אין א יאהר ארום קאן מען דערווארטען די אנווענדונג פון אריער-פאראגראף אויך אין דער ווירטשאפט.

ליטווישער אויסערן-מיניסטער וועגען די דייטשע דראהונגען

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

אין אן אינטערוויו פאר „פארי סואר" האט דער ליטווישער אויסערן-מיניסטער לאזאראיטיס זיך בעקלאגט אויף די שיקאנעס און דראהונגען מצד דייטשלאנד און אויף היטלער׳ס בעקאנטער רעדע. די דייטשען האבען פערמאכט די גרעניצען מיט ליטע און ווילען צווינגען ליטע זיך אפצוזאגען פון איהר רעכט. ליטע וועט אבער זיך נישט בויגען. אויב דייטשלאנד האט פרעטענזיעס איז פערהאן א פעלקער-ליגע און א האגער טריבונאל.

דער ליטווישער אויסערן-מיניסטער האט אויך אפגעלייקענט די ידיעות פון דער דייטשער פרעסע אז הינטער די פלייצעס פון ליטע בעהאלט זיך דער ראטען-פערבאנד.

טרויער-מאניפעסטאציע אין טשעכיען

לכבוד זשווירקא און וויגורא

מעהריש - אסטרוי, 22 (ספ. טעל.)

נישט-קוקענדיג אויפ׳ן פערבאט פון דער טשעכישער רעגירונג, האבען 4 טויזענד פאלאקען היינט איינגעארדענט א טרויער-מאניפעסטאציע פאר די אומגעקומענע פליהער זשווירקא און וויגורא.

וועלט-רעקארד אויף א באלאן

האבען פעסטגעשטעלט סאוויעטישע פליהער

מאסקווא, 22 (ספ. טעל.)

די סאוויעטישע פליהער זיקאוו און טראפין האבען פעסטגעשטעלט א נייעם רעקארד פון פליהען אויף א באלאן. זיי זענען געבליבען אין דער לופט 21 שעה מיט 35 מינוט.

מיט אנ׳אעראפלאן פון אמעריקא קיין ליטע

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

דער ליטווישער פליהער פעליקס וואוקוס, וועלכער איז ארויסגעפלויגען פון ניו-יארק קיין קאוונא האט זיך אראפגעלאזען אין אירלאנד צוליב דעם, וואס איהם האט פערפעהלט בענזין. דער אפאראט איז בעשעדיגט געווארען. דער פליהער איז ארויס גאנץ. נאכ׳ן רעפערירען דעם אפאראט וועט דער פליהער ווייטער פאהרען קיין קאוונע.

א שטראף, וועלכע מ׳קען נישט איבערהאלטען

עווידעא, 22 (ספ. טעל.)

דאס מיליטער-געריכט האט פערמשפט אויף 30 יא,ר טורמע און צו בעצאהלען 70 מיליאן פעזעט ענטשעדיגונג דעם זשורנאליסט בוען, דעם דירעקטאר פון דער סאציאליסטישער צייטונג „אוואנס" פאר העצען צו בונט בעת דער אקטאבער-רע - וואלוציע.

שטארקער שטורם-ווינד אין בראזיל

ריא-דע-זשאנעירא, 22 (ספ. טעל.)

איבע׳ר דעם דרום-טייל פון בראזיל איז אדורכגעגאנגען א שטארקער שטורם - ווינד, בעת וועלכען ס׳זענען אומגעקומען פינף פערזאן. די מאטעריעלע שאדענס זענען זעהר גרויס.

פארוואס געבעלס האט פאראיבעל אויף איטאליען

בערלין (יט״א). דער "אנגריף" ארגאן פון פראפאגאנדע מיניסטער דר. געבעלס, בעקלאגט זיך, דאס איטאליען ווייזט נישט ארויס קיין פערשטענדניש פאר דער ראסען פאליטיק פון דריטען רייך, „די איטאליענער — שרייבט דער אנגריף" — זענען שטאלץ מיט זייער טאלעראנץ לגבי אנדערע ראסען, בעזונדערס לגבי דער יודישער ראסע. נישט בלויז וואס זיי פערשטעהען נישט אונזער יודען פאליטיק, נאר זיי זענען ענטשיידענע געגנער פון איהר. די דאזיגע געגנערשאפט איז אזא גרויסע, אז צוליב איהר זעהען אפילו נישט די איטאליענער די איבריגע דערגרייכונגען פון נייעם דייטשלאנד".

מאריס שווארץ אין ווארשא

ווארשא, 22 (יט״א טעלעפאניש)

מאריס שווארץ איז היינט אווענד אנגעקומען קיין ווארשא.

פראטעסט-זיצונג פון דער ווארשעווער קהלה-פערוואלטונג

צוליב די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ווארשעווער קהלה-פערוואלטונג וועגען דער פראטעסט-אקציע אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד און די נירענבערגער געזעצען.

פרעזעס מאזור האט געהאלטען א גרויסע רעדע אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז דאס גאנצע יודענטום איז ערשיטערט צוליב די אונערהערטע רדיפות. נאך א קורצער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען: צו שיקען א פראטעסט-דעפעשע צום פעלקער-בונד און בעטען שוץ,

שיקען א דעפעשע צום פליטים - קאמיסאר דזשעמס מאקדאנאלד,

א דעפעשע צום „באארד אף דעפיוטיס",

א דעפעשע צו סטיפען וויז,

ארויסלאזען אנ׳אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג וועגען פערשטארקען די ווירטשאפטליכע אקציע,

צונויפרופען קיין פאריז פארשטעהער פון די רבנים פון אלע לענדער, וועלכע זאלען אריינלעגען אין חרם אלע די, וואס נעהמען נישט קיין אנטייל אין דער ווירטשאפטליכער אקציע און האבען בעציהונגען מיט נאצי-דייטשלאנד.

לעמבערג, 22 (טעלעפאניש)

היינט איז געעפענט געווארען א קאנפערענץ פון די יודישע קהלות אין מזרח און מערב-גאליציען ס׳איז אנגענומען געווארען א שארפע רעזאלוציע צוליב די רדיפה אויף יודען אין דייטשלאנד און די נירענבערגער געזעצען.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען אנטיילצונעמען אין דעם קהלות-צוזאמענפאהר, וועלכער וועט פארקומען אין ווארשא.

דער פאמיליע ראקאטש צוליב׳ן טויט פון זייער ליבען מאן און פאטער

נ״ע הערש לייב

אונזער טיפסטען בייליי״ד

דוד דיאמענט און פאמיליע.

סעסיע פון ציוניסטישע פארטיי־ראט

גרויסע דיסקוסיע וועגן לאנדעס־פאליטיק און רעזולטאטן פון ציונ. קאנגרעס

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

היינט האט זיך געעפנט די סעסיע פון ציוניסטישן פארטיי־ראט. פאר דעם איז פארגעקומען א זיצונג פון צ. ק., וועלכער האט פעסטגעשטעלט די טאג־ארדנונג און פונאנדערגעטיילט די רעפעראטן.

אלס פארזיצער פון פארטיי־ראט איז אויסגעוועהלט געווארן אדוו. הארטגלאס.

מ. לימאן (לאדז) האט מספיד געווען די פער־שטארבענע הרב פוק, ד"ר ווילענסקי און אנדערע. דאן האט ד"ר שיפער אפגעגעבן א באריכט פון דער פוילישער דעלעגאציע אויפ'ן לוצערנער קאנג־רעס און פון דער פאליטישער ארבייט. ער האט אויך בעריהרט דעם טראנספער ־ אפמאך.

נאך דער הפסקה האט דער דעלעגאט לעדער גע־רעדט וועגן די פארגעקומענע סיים־וואהלען. ער האט געזאגט, אז די ציוניסטען האבן איצט נישט קיין איין דעפוטאט. די איצטיגע דעפוטאטן זענען נאמינירטע, דאגעגען די געוועזענע ציוניסטישע דע־פוטאטן זענען געווען געוועהלט דורך דער יודישער בעפעלקערונג. ער לייגט דעריבער פאר, אז ס'זאל **געשאפען ווערען א פאליטישע קאמיסיע און וועלכער ס'זאלען אריינגעהען אלע ביז־איצטיגע סיים - דעפוטאטען, כדי צו פיהרען לאנדעס - פאליטיק.** די קאמיסיע זאל אויך שטעהן אין קאנטאקט מיט דער יודישער בעפעלקערונג און זי רעפרעזענטירען.

אין דער רעזאלוציע ־ קאמיסיע איז געוועהלט גע־ווארן צוו. אנר. לאווניק יאעל פון לאדז, אין דער פינאנץ־קאמיסיע אשר שאפירא פון לאדז.

אין מיטען דער זיצונג איז אריינגעקומען אין זאל ד"ר יוסף דאווידזאן, געוו. וויצע־פארזיצער פון צ. ק., וועלכער געפינט זיך איצט אין ארץ ישראל. ער איז בעגריסט געווארן דורך הארטגלאס'ן און לי־מאנ'ען. ד"ר דאווידזאן האט געהאלטען א רעדע וועגן ארץ ישראל.

לימאן האט אין דער דיסקוסיע פערטיידיגט דעם טראנספער ־ אפמאך. דאגעגען הארטגלאס איז שארף ארויסגעטרעטען געגען אפמאך און האט געזאגט, **„דעם פרייז, וואס מיר צאהלען איז צו גרויס אקעגען דעם, וואס מיר בעקומען ווען דאס זאל אפילו טיילווייז זיין לטובת ארץ ישראל. דער טראנספער - אפמאך האט אונז בעדעקט מיט מאראלישע שאדענס.**

א טייל רעדנער האבן פערטיידיגט די וואהל־אפסטינענץ; א טייל זענען אויך געווען געגען איהר. ס'איז אריינגעטראגען געווארן א פארשלאג איינ־צולאדענען דעם פרעז. וויצמאן קיין פוילען.

די זיצונג האט געדויערט א גאנצע נאכט.

מאקסימאל־גרעסטע אויסוואנדערונג פון דייטש־לאנד און ברייט פאר די פערבליבענע —

די זארגען פון ענטרעכטעטע יודישען קבוץ אין דייטשען רייך

ב ע ר ל י ן (יט"א). די רייכס ־ פערטרעטונג פון דייטשע יודען גרייט צו ווי יט"א האט שוין מיטגע־טיילט א מעמאריאל פאר דער דייטשער רעגירונג, אין צוזאמענהאנג מיט די נירענבערגער יודען געזעצען. אין דער פראגע האט די רייכס־פערטרעטונג פערע־פענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט :

„די רייכס פערטרעטונג פון דייטשע יודען, אלס פעראנטווארטליכע פיהרענדע קערפערשאפט פון דייט־טשען יודענטום האט אויסגעארבייט א רייע מאסנאה מען אויף דעם באזיס פון די נייע רייכס־געזעצען. די דאזיגע מאסנאהמען וועלען האבען אנ'ענטשיי־דענדע חשיבות פארן יודישען לעבען אין דייטשלאנד די רייכס פערטרעטונג וועט איהרע פלענער פארשטע־לען פאר דער בעטראכטונג פון די ענטשפרעכענדע מאכט־ארגאנען“.

דער ספעציעלער יט"א שליח דערוויסט זיך אז אין די נייע בעריינגונגען פון דער יודישער רעכטס־לאזיגקייט אין דייטשלאנד געהען די בעמיהונגען פון די פיהרענדע יודישע קרייזען אין דער ריכטונג פון אננעהמען אלע מעגליכע שריט אויפצוהאלטען די יו־דישע ווירטשאפטליכע פאזיציעס, מאכענדיג גלייכצייטיג די מאקסימאלסטע אנשטרענגונגען צו פערגרעסע־רען ווי ווייט מעגליך די יודישע אויסוואנדערונג פון דייטשלאנד.

קק"ל־קאנפערענץ אין גריכענלאנד

ס א ל א נ י ק י. (יט"א). מיטן אנטייל פון 114 דעלעגאטען איז דא פארגעקומען די אכטע קאנפע־רענץ פון קרן קימת אין גריכענלאנד, אויף דער קאנ־פערענץ איז פעסטגעשטעלט געווארן א וואוקס פון 50 פראצענט אין די קק"ל הכנסות. אלס פארזיצער פון קק"ל איז ווידער געוועהלט געווארן דער פרעזעס פון דער סאלאניקער קהלה אשר מאיסים וועלכער איז אויך איינגעשריבען געווארן אין ספר הזהב פון קק"ל, די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו פערגרע־סערען דאס קינפטיגע יאהר די הכנסות פון קק"ל מיט 30 פראצענט.

פערשארפטע נאצי־אגיטאציע אין מעמעל

ר י ג ע (יט"א) לויט ידיעות וואס קומען אן פון מעמעל, האט זיך דארט זעהר פערשטארקט די נא־ציאנאל־סאציאליסטישע אגיטאציע אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען צום מעמעלער טיים, וואס וועלען פארקומען דעם 29 סעפטעמבער. צו די וואהלען איז ארויסגעשטעלט געווארן בלויז איין דייטשע ליסטע. די נאציס איבען אויס א דרוק נישט נאר אויף ליטווינער, נאר אויך אויף יודען. זיי זאלען אפגעבען זייערע שטימען אויף דער נאצי־ליסטע. די נאציס דראהען דערביי מיט צוריקציהען די קרעדי־טען אין די ארטיגע בענק.

געענדערט דאס געזעץ וועגן גט'ן זיך אין רוסלאנד

מ א ס ק ו ו א, 22 (ספ. טעל.)

דער ראט פון די פאלקס־קאמיסארען האט בעשלאסען, אז ס'זאלען מעהר נישט געגעבען ווע־רען קיין גט'ן אויפ'ן פערלאנג פון איין צד. כדי צו בעקומען א גט וועט פון איצט אן זיין נויטיג דער הסכם פון ביידע צדדים. יעדער גט־פראצעס וועט מוזען אדורכגעפיהרט ווערען דורך דעם געריכט.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 101-93

ספעציאליסט

פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג

סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא־אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוועגד

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט

עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אוועגר, זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום־טוב פון 9–1.

„WONDER BAR“ „OCZY CZARNE“

פול מיט סענטימענט דאס שטימונגספולע ליד

זינגט אויף רוסיש

AL JOLSON

אין גרויסען מייסטערווערק אונטערן נאמען

„CAPITOL“ נעכסטער פראגראם: אין קינא

פרעכטיגע אויסשטאטונג! — 10 טויזענד נסים! — פרעכטיגע מוזיק! - רייצענדע לידער — פאראדע פון די שענסטע פרויען

מיטן מיליאן וועט זיך טיילן ווארשע און פויזען

דאס הויפט־געווינס פון דער 33־טער מלוכה־לאטעריע — דער מיליאן זל.— איז געפאלען אויפ'ן נומער 163 490. צוויי פערטלען פון דעם נומער האבן איינ־געקויפט די פרויען מ. און צ., ארביי־טערינס אין א געשעפט אין פויזען. די איבעריגע 2 פערטלען געהערען צו ווארשאווער איינוואוינער. דערווייל פעהלען נאך איינצעלהייטען בנוגע די גליקליכע.

פון מאנטאג ביז דאנערשטאג וועלען דויערן די ציהונגען פון די אזוי גערופענע „פופציגער זלאטעס“, וועלכע וועלען ערמעגליכען צעהנדליגער טויזענדער מענשען א אומזיסטע שפיל אין דער 1־טער קלאס פון דער 34־טער לאטעריע.

אין דער לאטעריע האט די גע־נעראל ־ דירעקציע איינגעפיהרט טאג־געווינסען, וועלכע וועלען געציגען ווע־רען אין יעדען טאג פון דער ציהונג, אונאפהענגיג פון די נארמאלע געווינסען מיט'ן מיליאן בראש. די סומע פון די טאג־געווינסען בעטרעפט אין די ערשטע דריי קלאסען 25 טויזענד זל. און אין דער 4־טער קלאס 30 טויזענד זל.

הוצרעם זעהט פאראויס דער פלאן פון דער 34־טער לאטעריע א אומזיסטע צוגאב־פסח־ציהונג פאר די נומערן, וועל־כע זענען פערבליבען אין ראד נאכ'ן פערענדיגען די ציהונג פון דער 4־טער קלאס.

די מאדערנסטע

וואונש־קארטען

אין 5 שפראכען ווערען אויסגע־פיהרט אין פערלויף פון 30 מינוט

DRUKARNIA „FUTURA“ Piotrkowska 64.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז עס ווערען

פערדינגען פלעצער

פאר מענער און פרויען אויף א גאנץ יאהר אין דער שוהל ביי

„גמילת חסדים“

גרינער מארק 7 טעגליך פון 7 ביז 10 אוועגד.

בעמערקונג: קיין חזקות זענען נישט גילטיג. —

דער איינגאנג אהן איינטריטס־קארטען פאר מענער און פרויען וועט שטרענג געשטערט ווערען א גאנץ יאהר.

די פערוואלטונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וואונש־קארטען

אין דער בעוואוסטער שנעל־דרוקעריי

בראמבערג

צעגעלניאנא 8, טעל. 255-09

ווי אויך אלע ארט דרוק־ארבייטען ווערען אויסגעפיהרט צו ביליגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

ערקלערונג

דערמיט רוף איך אפ די עפענט־ליכע ווארנונג געגען דער פאמיליע קעניג (פראנציסקאנער 30), ווי אויך געגען דער פאמיליע יאמא (פילסוד־סקיעגא 56) און מיר ערקלערען, דאס מיר האבען צו זיי קיין שום פרע־טענזיעס.

אסתר זוסמאנעק

שרוומיעסקא 8.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ליבען שוואגער און שוועגערין

פנחס אפמאן און **פרוי**

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער הייסגעליבטע

מוטער נ"ע

זייט געטרייסט!

דארקא, עסטושא און שימעק גרינבערג

LEKARZ DENTYSTA St. GELBERG

צוריקגעקעהרט

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

נעמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוועגט

שויכטלעך

טאם פאריזער שירנדען צו בעקומען ביי

קערש,

סקווערא וווא 15

ראבינאטס־מיטגליד

הרב ר'

אהרן בארנשטיין

האט זיך איבערגעצויגען

— אויף —

פיעטריקאווער 123

טעל. 150-54

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פערוואלטונגס־מיטגליד

יצחק בייגעלמאן

צוליב'ן טויט פון זיין

שוועסטער נ"ע

זאל געטרייסט זיין די טראדיצ. ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג

פון בלעכער־און דעקער־צעך אין לאדז, זאוואדזקא 4.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל־ארצט פאר הויט־, געשלעכטס־קראנקהייטען און מענער־שוועכע.

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוועגר. זונטאג פון 10—1 מיטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

„תומכי־אורחים“

פאמארסקא 18, טעל. 266-31

מיר טיילען מיט דאס אין פער איינס־קאנצעלאריע אמטירט

אנ'אדוואקאט

יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 7 ביז 8.30 אוונט און ערטיילט

יודישע עצות

פאר מיטגלידער, שטענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאר אונפערמעגליכע־געצליך אומזיסט.

א מינימאלען אפצאהל ווערט גע־נומען פאר דורכפיהרען פראצעסן.

די פערוואלטונג.

Dr. med. W. Łaski

אינערליכע און קינדער ־ קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

2 פאלודניאווא 2, טעל. 203-52.

פאר גאלד,

ביזשוטעריע

און לאמבארד־קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אלזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צונעק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טאריש פון 9–2 און פון 4–8 אוונט.

Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען־, הארץ־ און סקלעראזי־קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145, טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

Dr. J. Lubicz

כירורג און ארטאפעד

צוריקגעקעהרט

9 פאלודניאווא 9

טעל. 183-17.

Dr. A. Gibiański

Spec. płuc i serca

powrócił

ZACHODNIA 59A

przyjm.: 9—11 r. i 4—6½ p. p.

Doktór **A. S. TENENBAUM**

Piotrkowska 109, tel. 220-25

powrócił.

פאגראם אויף יודען אין האנאווער

10 יודען זענען דער'הרג'עט געווארען

דעמאלירט יודישע געשעפטען און פריוואט-וואוינונגען

פ ר א ג, 22. (יט"א טעלעגראפיש) פון האנאווער טיילט מען מיט, אז דארט האבען די נאציס נעכטען אויסגעפיהרט א פאגראם אויף יודען, ס'זענען דעמאלירט געווארען יודישע וואוינונגען, די רוצחים האבען מערדערלעך געשלאגען יודען און נישט יודען. ווי מ'מעלדעט זענען בעת דעם פאגראם 10 יודען דער'הרג'עט געווארען.

בעמ. פון רעדאקציע: די ידיעה קומט פון פראג און ס'האט זיך נישט איינגעגעבען זי צו קאנטראלירען אין דייטשלאנד.

דייטשלאנד פאר א נייער אויסוואנדערונגס-כוואליע

ווי ע ן, (יט"א). דעם „נייעם וויענער טאגע־בלאט" טעלעגראפירט מען פון בערלין אז די לעצטע ראסען געזעצען אין דייטשלאנד וועלען ארויסרופען א נייע אויסוואנדערונגס כוואלע, פיל טויזענדער יודישע משפחות ווי אויך דייטשען, וועלכע ווערען גע־שטעמפעלט אלס נישט־אריער, און געמישטע פאר־פאלקען שטרעבען אויסצואוואנדערען קיין אויסלאנד, דער איינציגער אפהאלט איז, אז די פערפליכטענדע דעוויזען בעשטימונגען ערלויבען נישט מיטצונעמען מיט זיך די געלד מיטלען, וואס זאלען געבען עקזיס־טענץ־מעגליכקייטען אין אויסלאנד.

ווי מען כשר'ט שרצים אין דריטען רייך

ב ע ר ל י ן, (יט"א). כדי צו בערעכטיגען דאס געזעץ געגען געמישטע חתונות, פערעפענטליכט די אפיציעלע נאצישע פרעסע אגענטור די „נאציאנאל־סאציאליסטישע קארעספאנדענץ", א לאנגען ארטי־קעל אין וועלכען עס ווערט ציטירט א געזעץ פון 1814, וואס האט אין עסטרייך און דייטשלאנד גע־האט פערבאטען חתונות צווישען יודען און קריס־טען. „דאס דאזיגע געזעץ — ווערט אין דעם ארטי־קעל געזאגט — איז צו יענער צייט בעטראכט גע־ווארען אלס פולשטענדיג נארמאל, און קיינער האט דעמאלט נישט געקלערט וועגען פראטעסטירען געגען דעם צו דער וועלט. בלויז היינט העצען די יודען גע־גען אונז די פעלקער פון דער וועלט".

„פאלקס - קאמפיין פון זעלבסט-הילף פאר פוילישע יודען — צו אזא וויכטיגע אויפבוי - ארבייט, צו אזא גרויסער הילפס - אקציע דארפען זיך אלע אפרופען".

(—) הרב חיים עוזר גראדזענסקי

ראסען-געזעצגעבונג וועט מוזען אנגעווענדעט ווערען אויך אין דער ווירטשאפט —

שטעלט פעסט די „דייטשע אלגעמיינע צייטונג"

ב ע ר ל י ן (יט"א) די „דייטשע אלגעמיינע צייטונג" בעהאנדעלט די רעזולטאטען פון נירענבערגער פארטיי־קאנגרעס אין ווירטשאפטס־פאליטישער הינ־זיכט. די „ד.א.צ." שטעלט פעסט, אז דער קאנגרעס האט געהאט אויך א גרויסע עקאנאמיש - פאליטישע בעדייטונג. דורך נירענבערג זענען צורונגען געווארען די ערוואַרטונגען, אז די פאליטישע ענטוויקלונג וועט זיך בהדרגה סטאביליזירען אין קאמפראמיסען און דיקזיכטען. דער פיהרער — שרייבט „ד. א. צ." — האט פראקלאמירט דער אונבעדינגטער ווילען פון דער פארטיי נישט צו מאכען קיין שום הנחות דעם „ווירטשאפטליכען שכל" פון ליבעראלען שניט, קיין שום הנחות, וועלכע וואלטען נעקענט שטעלען אין פראגע די ריינהייט פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער אידעע, דעם גלויבען אין פארטיי פראגראם און די אונפערענדליכקייט פון די צילען פון דער בעוועגונג.

דאס איז קודם כל גילטיג פאר דער יודען - פראגע, הגם די ווירטשאפטליכע זייט פון דער דאזיגער פרא־גע האט אין נירענבערג נישט בעקומען קיין בעזונ־דערע געזעצליכע רעגולירונג. די דייטשע ווירטשאפט וויים איצט און מוז זיך שטענדיג אפגעבען א חש־בון, אז זי האט צו לעזען איהרע אויפגאבען אונטער די פאראויסזעצונגען וואס זענען געשאפען געווארען דורך דעם פארטיי קאנגרעס. מען מוז זיך רעכענען — פערענדיגט ד. „ד. א. צ." — מיט פערבייגעהענ־דע ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען, וועלכע וועלען דורך דעם ענטשטעהען. די דאזיגע שוועריגקייטען טארען אבער נישט משפיע זיין לרעה דעם ווירט־שאפטס־ווילען און ווירטשאפטס־ערפאלג.

ועד הקהלות אין ענגלאנד וועט אפהאלטען א סעסיע

וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד

ל א נ ד א ן, 22. (יט"א טעלעגראפיש) דעם 2-טען אקטאבער, וועט דער ועד הקהלות אפהאלטען א ספעציעלע סעסיע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד.

עסטרייכישע יודישע קהלות פראטעסטירען

געגען דעם נייעם „יודען-געזעץ" אין דייטשלאנד

ו י ע ן, 22. (יט"א טעלעגראפיש) דער פער־באנד פון די יודישע קהלות אין עסטרייך האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט אין וועלכען ס'ווערט אמשארפסטען פראטעסטירט געגען דעם נייעם יודען־געזעץ אין דייטשלאנד.

ריזיגער פראטעסט-מיטינג געגען דייטשלאנד

קאטוילישע גלחים און רבנים פראטעסטירען געגען ראסען-שנאה

א מ ס ט ע ר ד א ם, 22 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א ריזיגער פראטעסט־מיטינג געגען דייטשלאנד אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט 6 טויזענד מאן. מיט רעדעס זע־נען ארויסגעטרעטען קאטוילישע גלחים, רבנים, און אנגעזעהענע פערזענליכקייטען. ס'איז אנגענו־מען געווארען א שארפע פראטעסט־רעזאלוציע גע־גען היטלער־דייטשלאנד.

יודישע יונגעלייט און ארישע פרויען

ארעסטירט פאר „ראסען-שענדונג"

פ ר א נ ק פ ו ר ט, 22. (יט"א טעלעגראפיש) די לעצטע טעג זענען ארעסטירט געווארען עטליכע צענדליג יודישע יונגעלייט און ארישע פרויען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין „ראסען-שענדונג".

יודען וועלען נישט אריינגע־לאזען אין טעאטערן און קינא'ס

ב ע ר ל י ן, 22 (יט"א טעלעגראפיש) די לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד פער־ערגערט זיך פון טאג צו טאג. יודען ווערען נישט אריינגעלאזען אין די טעאטערן און אין קינאס. ס'איז פערבאטען געווארען צו דעמאנסטרירען דעם פילם „בראנקס עקספרעס".

אפגעלעגט די דעבאטע

איבער דער יוד. פעטיציע אין זשענעווע

ז ש ע נ ע ו ו ע, 22. (יט"א טעלעגראפיש) די דעבאטע איבער דער יודישע פעטיציע איז אפגע־לעגט געווארען אויף עטליכע טעג.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

אינערן - מיניסטער קאשטשאלקאוו-סקי ארויסגעפאהרען אויף א וואך אור־לויב.

דער אינערן־מיניסטער קאשטשאלקאווסקי, איז נעכטען ארויסגעפאהרען אויף א וואך אורלויב. דעם מיניסטער וועט פערטרעטען דער סעקרעטאר פון אינערן־מיניסטעריום קארסאק.

נאמינאציע פון מלוכה - פרעזידענט

לויט א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט, איז אלס נאטשעלניק פון דער פאליטיש־געזעלשאפט ליכער אפטיילונג ביי דער ווילנער וואיעוואדזטווע נאמינירט געווארען אלפרעד בירקענמייער, דעם אמט נעמט בירקענמייער שוין איבער די נאהענט־סטע טעג.

בוי-ארבייטען אויפן הויפט-באהן-הויף

אויפ'ן הויפט באהן־הויף, ווערען איצט אויס געפיהרט די בוי־ארבייטען, וואס האבען דעם ציל צו סקאסירען אין יאהר 1936 די איבערשטע באהן ליניעס און איבערצופיהרען די בעוועגונג אויף דער אונטערשטער ליניע. ס'ווערען אויסגעבויט נאך צוויי פעראנען און 4 אונטערשטע ליניעס. דער פאסאזשיר־פערקעהר ווערט צוליב די ארביי־טען נישט געשטערט. ער ווערט נאר איבערגע־פיהרט פון איין פעראן אויפ'ן צווייטען. די אר־בייטען וועלען פערענדיגט ווערען ס'ף נאוועמבער.

שלעזישער סענאט ווערט צוזאמענגע-רופען אין קאטאוויץ ד. 24 ד. ח.

אין לעצטען נומער „מאניטאר פאלסקי" איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון מלוכה־פרע־זידענט וועגען צוזאמענרופען דעם שלעזישען סע־נאט קיין קאטאוויץ אויפ'ן 24־טען סעפטעמבער 1935.

ערמארדעט און בערויבט באנדיטען - אנפאל אין א דארף.

אין דארף יעזשארקא איז אינמיטען נאכט אויסגעפיהרט געווארען א באנדיטען־אנפאל אויפ'ן איינוואוינער קלעטשינסקי, בעת'ן גראנגעל איז קלעטשינסקי דערשאסען געווארען, די פרוי האבען די באנדיטען געבינדען מיט פאסקעס און אונטער דער דראהונג זי צו דערשיסען זי געצווינגען צו ווייזען וואו ס'ליגט בעהאלטען געלד, נאכ'ן אויס פיהרען דעם רויב זענען זיי אנטלאפען.

גרויסע גנבה אין א מאנופאקטור-גע-שעפט.

פערגאנגענע נאכט, האבען זיך גנבים ארייג־בעקומען אין מאנופאקטור־געשעפט פון האפמאן און יאקובאוויטש (אויף דער גענשא גאס) און צוגענומען סחורה אין דער ווערט פון 50 טויזענד זל. די גע'גנבעטע סחורה איז אוועקגעפיהרט גע־ווארען מיט אויטאמאבילען.

אדורכגעפוילטע וואנד אין א וואוין-הויז.

די זיכערקייטס־מאכט איז אלארמירט גע־ווארען אויף בראנזארנא 22, ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פראנט־וואנד פון דעם הויז איז צופוילט. ס'איז פעראָרדנט געווארען, צו פער פעסטיגען די וואנד.

ענטדעקט אנ'„עמיגראנטען - ביורא".

ס'איז ענטדעקט געווארען א נייע אפערע פון ווערבירער עמיגראנטען קיין אפריקע און קיין איטאליען. די אפעריסטען האבען אפערירט דער־הויפט פויערים. צו פעראנטווארטליכקייט איז צוגע־צויגען געווארען די פרוי כלעבניק פון פינסק. זי איז פער'משפט געווארען צו בעצאהלען 500 זלאטיס.

אויף בילארדען אין רעסטאראנען מוז מען האבען ספעציעלע דערלוי־בענישען.

די סטאראסטווע מאכט אויפמערקזאם די פאליציי־ארגאנען, אז רעסטאראנען, וואס פיהרען אן אוי־טאמאטישע בילארדען, מוזען האבען ספעציעלע דערלויבענישען. די וואס וועלען נישט האבען קיין ערלויבענישען. וועלען די בילארדען פער'חתמעט ווערען, און די אייגענטימער וועלען צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

געהיימע מילך - גיסעריי פערחתמעט פון דער פאליציי.

די שטאטישע סטאראסטווע האט פער'חתמעט א קעלער אויף דזשעלנא 17, וואס האט געהערט צו שמואל ראזענבערג, אין דעם קעלער האט זיך געפונען א געהיימע מילך־גיסעריי.

א גארבעריי, וואס פערסמט די ווייסעל.

די גארבעריי פון א ראזען (עלבלאנסקא 39 לאזט אפ די אומריינע פליסיגקייטען, וואס מאכען קאליע די בעטאָן־רעהרען אין די קאנאלען און פער'סמ'ען די פיש אין דער ווייסעל.

צוליב דעם, האט די סאניטארע מאכט פער־אָרדענט, די פליסיגקייטען נישט ארויסצולאזען פון דער גארבעריי, נאר ארויסצופיהרען אונטער דער שטאט.

היינט זיצונגען פון שטאט-ראט-קא-מיסיעס.

היינט, מאנטאג, קומען פאר אין שטאט־ראט זיצונגען פון דער רעגולאמין־קאמיסיע און פון דער ביודזשעט־קאמיסיע. די ערשטע זיצונג קומט פאר 5,30 און די צווייטע 6,30.

275 מנינים אויף די ימים נוראים אין פריוואט -וואוינונגען.

אין משך פון דער לעצטער וואך, האבען זיך אנגעמאלדען צו דער מאכט 275 מנינים אין פרי וואט וואוינונגען אויף די ימים נוראים. אין דער צאהל ווערען נישט אריינגערעכענט די שוהלען און בתי־תפילות, וואס זענען טעטיג א גאנץ יאהר.

אקציע געגען דעם צו-הויכען טעלע-פאן-טאריף

אויספארשונג געגען אנ-אונלעגאלען קאמיטעט.

די פאליציי האט ארעסטירט א געוויסען פשי־בארסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין זאמלען געלד אויף אנ'אקציע געגען דעם הויכען אפצאהל פאר טעלעפאנען. ווי ס'האט זיך ארויס געשטעלט, איז פ. געשיקט געווארען פון אנ'אונ־גאלען קאמיטעט אויף צו נעמען אונטערשריפטען, איז ער באלד בעפרייט געווארען. געגען קאמיטעט ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

ווען דארפען אקאדעמיקער איינ-צאהלען די ראטעס פאר שכר לימוד?

די רעקטאראטען פון אלע הויכשולען, האבען דערהאלטען אינסטרוקציעס פון בילדונגס־מיניס־טעריום וועגען דעם איינצאהלען פון שכר לימוד פון סטודענטען פאר'ן יאהר 1935/36, די ערשטע דארף איינגעצאהלט ווערען שפעטסטענס ביז'ן 15־טען נאוועמבער ד. י. די צווייטע ראטע דארף איינגעצאהלט ווערען ביז'ן 1־טען אפריל. פאר נישט איינצאהלען די ראטעס צום טערמין וועט מען געשטראכען ווערען פון די צוהערער־ליסטעס און נישט אריינגעטראגען ווערען אין דער נייער רשימה. אנ'אויסנאהם וועט געמאכט ווערען נאר פאר די אקאדעמיקער, וואס די איינצאהלונגען זע־נען זיי פראלאנגירט געווארען.

63 יעהריגער „דזשאדעק" פערנארט צו זיך יונגע מעדלעך פערמשפט אויף 3 יאהר תפיסה.

אין קרייז־געריכט איז ביי פערמאכטע טי־רען פארגעקומען א פראצעס געגען דעם 63־יעהריגען זקן יאן פרישקא, וועלכער האט פערנארט יונגע מעדלעך צו זיך אין דער וואוינונג און מיט זיי געהאט אינטימע בעציהונגען.

נאכ'ן אויסהערען די עדות, איז דער „דזשא־דעק" פערמשפט געווארען אויף 3 יאהר תפיסה. בעמענדיג אין אכט זיין טיפע עלטער, איז דאס אויספיהרען די שטראף אפגעלעגט געווארען.

פוילישע וויינטרויבען.

אין גיכען וועט זיך אויפ'ן מארק בעווייזען פוילישע וויינטרויבען, וואס וועט ווירקען צו דער פערביליגערונג פון די אויסלענדישע וויינטרויבען.

דער שלאס ווערט פערשענערט

זיצונג פון בוי-קאמיטעט אין שלאס.

אין שלאס איז נעכטען אונטערן פארזיץ פון אינערן מיניסטער קאשטשאלקאווסקי פארגעקומען א זיצונג פון קאמיטעט איבערצובויען דעם שלאס, אויף וועלכער פראפעסאר שישקא האט אפגע־געבען א בעריכט פון מאי 1934 ביז איצט. נאך דעם זענען בעטראכט געווארען פראיעקטען פאר'ן יאהר 1936/37. צום סוף האט מינ. קאשטשאל־קאווסקי פערארדענט צונויפצורופען א פערזאמלונג פון קאמיטעט אויף סוף אקטאבער. ס'איז אויך אנגענומען געווארען די בוי־פראיעקטען אויפ'ן יאהר 1936/37. וועגען די איבעריגע ארבייטען, איז בעשטימט געווארען צו עפענען א קאנקורס.

פון דער ארגאניזאציע פון אלגעמיינע ציוניסטען אין פוילען.

די טעג איז אונטער דעם פארזיץ פון פרעזעס לע־אן לעוויטע פארגעקומען א פלענאר זיצונג פון צענט־ראל קאמיטעט פון דער ארגאניזאציע פון אלגעמיינע ציוניסטען אין פוילען געווידמעט דעם אויסגאנג פון 19טען ציוניסטישען קאנגרעס, אויף דער דאזיגער זיצונג איז אויסגעהערט געווארען א בעריכט פון די דעלעגאטען צום 19טען ציוניסטישען קאנגרעס ווי אויך צו דער 5טער וועלט־פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען אין לוצערן די ה"ה רעד. יוסף העפטמאן, רעד. יעקב אפענשלאק, און אינזש. יוסף טאן, נאך די גענויע בעריכטס רעפעראטען פון די אויבענ־דערמאנטע דעלעגאטען האט זיך ענטוויקעלט א די־סקוסיע, אין וועלכער עס האבען אנטיילגענומען אלע מיטגלידער פון צענטראל קאמיטעט, דער בעריכט איז גענומען געווארען צו קענטניש און עס איז אויסגע־דריקט געווארען די ה"ה דעלעגאטען א דאנק פאר זייער ארבייט.

עס איז בעשלאסען געווארען אדורכצופיהרען ענדגילטיג די אוניפיקאציע פון אלע דריי אלגעמיין ציוניסטישע לאנדעס ארגאניזאציעס, וועלכע זענען אנגעשלאסען אין וועלט פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען, אין דעם צוועק איז בעאויפטראגט געווא רען דער פרעזעס לעוויטע אין א קורצער צייט צו פי־נאליזירען די אנגעהויבענע אונטערהאנדלונגען מיט די פארשטעהער פון די צענטראל קאמיטעטען פון מזרח און מערב גאליציען, עס איז אויך אויסגעהערט געווארען דער בעריכט וועגען די סיים־וואהלען, לויט וועלכען די וואהלען זענען אנגעקלאגט געווארען אין העכסטען טריבונאל.

פראנקרייך האט דעצידירט

אין דער אנגעשטרענגטער אינטערנאציאנאלער פאליטישער לאגע

(בריף פון פאריז) :—: פון **ארטור גאביד**

ווי מיר זעהען, גייען די געשעהענישען זעהר שנעל. געוויסע דיפלאמאטישע שאך־צוגען, עטליכע מיליטעריש - סטראטעגישע מאסמיטלען און די געהערינגע פאליטישע פערזיכערונגען, האבען פערשנעלערט פראנקרייכס דעציזיע אין דער איצטיגער ענטשיידענער שעה, ווען מיר שטעהען מיט איין פוס אין קראטער פון מלחמה־וואולקאן, עטליכע געשעהענישען האבען מעהר דעצידירט ווי יאהרען לאנגע קאנפערענצען ביי רונדע און פירקאנטיגע טישען. אט די אלע מאמענטען וואס האבען היינט גורם געווען, אז דער פראנצויזישער גענעראל שטאב זאל ארויסשיקען צו דער אביסינישער גרעניץ סענעגאלישע דיוויזיעס און טארפעדא שיפען פון טולאן, זאלען קאארדינירען זייערע כוחות מיט די ענגלישע קרייצערס אין זועץ און גיבראלטאר געגען מוסאליניִן.

זייט היטלערס קומען צו דער מאכט, שטייט די פראנצויזישע אויסערן פאליטיק אונטערן צייכען פון שרעק פאר א נאהענטען, מעגליך באלדיגען רעוואנש קריג מצד דייטשלאנד. און נישט נאר פון דייטשלאנד נאר אויך פון די אלע, וואס זענען בע'עוולהט געווארען דורכן ווערסאילער שלום אפמאך, אלס בעזיגטע אדער ביים פונאנדערטיילען די חלוקה, צו די לעצטע געהערט אויך איטאליע.

פנים אל פנים מיט 36 נייע דייטשע דיוויזיעס, 2 מיליאן ס. א. און ס. ס. און געוואלדיגער בעוואפענונג אויף דער יבשה, ים און אין דער לופט, האט דער פראנצויזישער גענעראל שטאב אנגעהויבען קאטעגאריש צו פאדערען ביי קעי־ד'ארזע' סאלידע קריגס־פערבינדעטע. די פראנצויזישע דיפלאמאטיע, אנהויבענדיג פון דערמארדעטען מיניסטער בארטו, האט אדורכגעפיהרט א סך הכל פון אלע ביז איצטיגע מיליטער - בונדען אין מיטעל איירָאפּע און באלקאן.

דער רעזולטאט איז געווען ווייט נישט קיין פרעהליכער. דאס פערבינדעטע פוילען האט זיך נעוואנדען מיטן פנים צו בערלין, דאס באנקראטירטע רומעניע איז געווען צופרעסען פון אינערליכע קליקען־קאמפען ארום דעם טראן און נישט זיכער. יוגאסלאוויען, אין שטענדיגער מורא פאר איטאליע האט קאקעטירט מיט דייטשלאנד. געבליבען אין דאס טרייע טשעכיע, מיט א מעהרהייט דייטשען, אונגארן, רוסינער און סלאוואקען, און דער זייט איז געשטאנען א צווייטע דאס מוסאליני — איטאליע און געפילדערט וועגען די פראנצויזישע ליכוויאזשעס, וואס ווילען פערבאפען איירָאפּע. איטאליען האט פערלאנגט ניץ מיט דער ריוויערע, גאנץ טוניס און האלב סאבארע, נישט מעהר און נישט ווייניגער !

און ענגלאנד ? דער „פערפירער אלביאן" האט אין זיין פארלאמענט הויך פראטעסטירט געגען די „ברוינע בארבארען" און אין דער שטיל אונטערהאנדעלט מיט היטלערס שליח, פאן ריבענטראפ, וועגען סאנקציאנירען די דייטשע בעוואפנונגען, צו אלע צרות האט זיך נאך דאס אויסגעהונגערטע עסטרייך כסדר היטלעריזירט און געדראהט דעם איירָאפּעאישען פולווער־פאס מיט א פערמאנענטען אויפרייס.

די פראנצויזישע דיפלאמאטיע האט אויף איינמאל רערועהען, אז דער דורך אזוי פיל יאהרען אויסגעהאפטענער ווערסאיל - סיסטעם איז געלעכערט פון אלע זייטען. קעי ד'ארזע' האט מיט שרעק פעסטגעשטעלט זיין פולקאמענע איזאלירטקייט. אין פאריז האט מען שנעל אנגעהויבען אומצוקוקען זיך אויף סאלידע שטארקע פערבינדעטע. נישט עפעס א נעלאטעטע קליינע אנטאנטע, א חברה אביונים וואס פערשלינגט הלוואות ווי א היישעריק זאנגען, נאר גרויס־מאכטען. וואס זאלען זיין בכוח צו שטעלען א ווידערשטאנד יעדען פרוב פון דייטשלאנד; מלוכות, אויף וועלכע מען זאל זיך קענען רעכענען מיליטעריש און פאליטיש אין א עת צרה. די בליקען פון פראנקרייך האבען זיך געווענדעט אויף צוויי געגענזעצליכע פונקטען אויף דער מאפע: מאסקווע און רוים.

דער שידוך מיט מאסקווע איז די פראנצויזישע דיפלאמאטען נישט געווען שטארק צום הארצען אבער דערפאר זעהר פיל גערעדט צום שכל. איבריגענס, איז דער נדן־געבער געווען סטאלין, פאר דעם פרייז פון ארייננפיהרען אין „קאנצערט פון די גרויסע מלוכות" אין זשענעווער סאלאן, פון א מיליטערישען בונד געגען היטלערן. איז אין רשות פון „אימפעריאליסטישען" פראנצויזישען גענעראל שטאב געשטעלט געווארען א מיליאן מאדערן בעוואפענטע רויט־ארמעער מיט 5 טויזענט קריגס אוויאנען.

גאנץ אנדערש איז צוגעגאנגען דער פלירט מיט איטאליען, דעם נדן האט דא געבראכט פראנקרייך. איטאליען האט מען נישט בעדארפט אריינפיהרען אין זשענעווער מנין, זי האט שוין דעמאלט געקלערט וועגען א קלאפ טון מיט דער טיר, לויטן ביישפיל פון יאפאן און דייטשלאנד. לאוואל האט אין זיין רייזע קיין רוים, מיטגעפיהרט אין זיין וואליזע, 300 טויזענד קוואדראט קילאמעטער פון דרום טוניס און א היפשען טייל פון פראנצויזיש סאמאלי. אמת, זאמדיגע שטחים, אבער וויכטיגע סטראטעגישע פונקטען. בעקומען האט לאוואל דערפאר א... צוזאג, און טאקע נישט מעהר ווי א צוזאג, אז מוסאליני וועט האלטען היטלערן אויפן אויג אין עסטרייך און לאזען צורוה די קליינע אנטאנטע בכלל און יוגאסלאוויע בפרט. און דאס איז געווען אלץ, ווי איהר זעהט, נישט קיין סך.

לאוואל האט געקענט טריאומפירען: זיין אויסערן פאליטיק האט זיך דא, אין לאנד, געקענט פרייען מיט אלעמענס הסכמה. דאס איז געווען א שפיל, אין „קאפ צי שלאק". פאר דעם לינקען פאלקס־ פראנט איז שטענדיג אויסגעפאלען דער ליטווינאווסקע „קאפ", פאר ראד דע־לא־ראק'ן וחברותא — דער מוסאלינישער „שלאק".

אבער דאס וואס לאוואל האט געקענט אויסקאמבינירען ביי דער עפענטליכער מיינונג אין לאנד, האט נישט געקענט זיין מאסגעבענד אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק. די לעצטע האט איהר אייגענעם לאגישען גאנג. פערקעהרט, עס האט געהאט א פערקעהרטען רעזולטאט. געשטארקט דורכן פראנצויזישען אנשפאר האט דער מוסאלינישער מאגען אהן א דנא, בעקומען חשק צו פרישע ביסענס, און דער רייה איז געקומען דאס נאפט־ און מעטאל־רייכע אביסיניע.

אבער דא האט מוסאליני אנגעטראפען אויף ענגלאנד, מיט איהר מעכטיגער וועלט אימפעריע. איטאליע איז געקומען אין סתירה מיטן גאנצען איינגעפונדעוועטען קאלאניאלען סיסטעם פון לעצטען יאהרהונדערט אין וועלכען דאס אימפעריאלע פראנקרייך פערנעהמט דאס צווייטע ארט, לויט איהר בעשטאנד, בעדייטונג און פערנעהם.

* * *

וואס וויל מוסאליני ? לויט דער פאשיסטישער געפליגעלטער פראזע, וויל ער „אנ'ארט אונטער דער זון". הייסט עס קאלאניעס; אדער בעסער געזאגט: „א נייע צעטיילונג פון קאלאניאלען בעזיץ פון די „ווייסע ציוויליזאציעס". דער גורל איז אויסגעפאלען אויף אביסיניע, ווייל די לעצטע פערמאגט געוואלדיגע נאטור אוצרות, פון קיינעם נאך נישט בעריהרט. אבער דאס איז נישט דאס וויכטיגסטע. וויכטיגער איז, וואס אין אביסיניע ליגען די ניל־קוואלען, דער שליסעל פון דער בריטישער הערשאפט איבער עגיפטען און סודאן. בעזיצענדיג אביסיניע, וואלט דערמאלט איטאליע דאמינירט, נישט נאר איבער דעם רויטען ים, דעם קורצסטען וועג קיין אינדיע, איבערן גאנצען אביסינישען נאהענטען מזרח, וואס איז שוין איינע פון איהרע אלטע חלומות, און צו דעם אלעמען, שלאגט זיך אביסיניע אריין ווי א קלין אויפן צענטראלען שליאך, וואס פיהרט פון ענגלאנדס צפון אפריקאנישע קאלאניעס צו איהר דרום־אפריקאנישע דאמינע, די אז. ג. „אוניאן זשאק".

מיט אביסינישע נאפט קוואלען קען זיך ענגלאנד טיילען. אבער מיט אזא העגעמאניע וואס האלט שוין אן איבער פופציג יאהר, בלויז אין דעם ערד־טייל, קיין איין מאל נישט !

לאוואל האט אין אנהויב אונטערשטיצט מוסאליניִן, אביסעל א קלאפ טון מיט דער איטאליענישער פייטש איבער דעם ענגלישען בולדאג אין אפריקע, אז ער זאל עס פיהלען אין איירָאפּע. שאדט קיינמאל נישט. אבער דער אומגליק איז, וואס די פייטש האט זיך ארויסגעגליטשט פון לאוואלס האנט. פון א דיריגענט איז לאוואל געווארען מוסאליניס קאמי־וואיאזשאר. די איניציאטיווע האט איבערגענומען דער דוטשע. די איטאליענישע פייטש שלאגט נישט נאר ענגלאנד, נאר הויבט אן אויך צו שפילען אויף די נערווען פון פראנקרייך...

אין דער פראנצויזישער אימפעריע וואוינען 120 מיליאן מענשען. בלויז 40 מיליאן זענען פון זיי ווייסע, די איבעריגע ס'רוב שווארצע. אויף מערק פון פעז, קאזאבלאנקא, דאקאר פערנעהמט מען זיך לעצטענס זעהר שטארק מיט פאליטיק. דער מאראקאנער סענעגאלער, קאנגא־נעגער און מאלגאזש זאגען אפען ארויס זייערע סימפאטיעס צו די שווארצע ברידער פון אדיס אבעבא, אין פאל פון א קריג ליפערען זיי פראנקרייך מיליאנען קאלירטע סאלדאטען; שטעלען זיך אויף דער זייט פון ציוויליזירטען מוסאליני געגען דער בארבארישער שווארצער אביסיניע, הייסט שטעלען אין געפאהר דעם גאנצען פראנצויזישען קאלאניאלען בעזיץ אין אפריקע.

מוסאליני פיהרט, זייט א געוויסע צייט, א העפטיגע מעטינקייט געגען ענגלאנד אין די אראבישע לענדער. א בעדייטענדיגער טייל אראבישע פאליטיקער, מופטים און צייטונגען, אינספירירט פון איטאליע, הייסען זיך גרויס־בריטאניע אפטראגען פון עגיפטען, פאלעסטינע, איראק, און עבר הירדן, בעריהרט עס בלויז ענגלאנד ? ווערט נישט דיזעלבע איטאליענישע ארבייט געטריבען אין סיריע און לבנון ? די פאריזער פרעסע איז דערפון שטארק נערוועז . . .

און דאן דער פראבלעם פון מיטעללענדישען ים. מוסאליני האט געווארפען די לאזונג פון „מארע נאסטרום", ד.ה. אז דער מיטעל־לענדישער ים איז אנ'איטאליענישע אזיערע, אבער אויף דעם ים, דעם צענטראל־וועג צו אלע קאלאניעס, געפינען זיך נישט בלויז די ענגלישע פלאטען־באזעס, ווי מאלטע, גיבראלטאר, ציפערן, חיפה און פארט־סאיד, נאר די וויכטיגסטע קריגס פארטען פון פראנקרייך, מיט טולאן אין דער ערשטער רייה. מוסאליניס „מארע נאסטרום" בעדייט א הערשענדיגער איטאליענישער פלאט און בעדראהט ווידעראמאל די פראנצויזישע אינטערעסען אויפן באלקאן, אין נאהענטען מזרח און הויפטזעכליך אין צפון אפריקע: אין טוניס, אלזשיר און מאראקא.

און אין איירָאפּע ? דארט וואו מוסאליני האט לאוואלן צוגעזאגט צו זיין „לאיאל" און אפילו „ביי הילפיג", ווי האלט עס ? אין די היגע פאליטישע קרייזען גיט מען זיך איבער וועגען נייע מוסאלינישע „קאמבינאציע" אין אלבאניע געגען יוגאסלאוויע; וועגען שטילע קאנפערענצען מיט אונגארן, ווי מען טיילט זיך שוין בעצייטענס מיט חלקים פון דער טשעכאסלאוואקישער, און רומענישער פעל, מען שמועסט דא אויך אז אין רוים רוקט מען ארויס נייע „לאזונגען" פארן עסטרייכישען פראבלעם. וואס פאר א לעזונג דאס איז, קען מען זיך לייכט פארשטעלען: א היטלעריזירט עסטרייך, אונטער דער בשותפות־דיגער קאנטראל פון איטאליע און דייטשלאנד. ווי מיר זעהען טרעפט מוסאליניס באלקאן־פאליטיק אין סאמע הארצען פון פראנקרייכס דונאישען סיסטעם.

און ווי איז מיט מוסאליניס „ברוגז" מיט היטלערן ? עס איז דא א סוד פאר גאנץ בראד, אז אין דער שטיל קומען פאר סאנדירונגען, זיצונגען צווישען רוים און בערלין וואו מען קניפט אן צוריק די קאליע־געווארענע פריינדשאפט. אין דער איטאליענישער פרעסע רעדט מען אפען וועגען בענייען דעם „גייסט פון ווענעדיג" (מוסאליני — היטלער זעהונג), אז די „אביסיניער פון צפון", די ליטווינער דארף מען אנלערנען דורך אריין פאר עלטערע, און אז עס איז בכלל א יושר, אז דייטשלאנד זאל בעקומען א אפריקאנישע קאלאניע, צ. ב. א שטיקעל... בעלגיש־קאנגא אדער די גאנצע פארטוגעזישע אנגאלא. אין מוסאליניס לייב־ארגאן „איל טעווערע" בעקומט דייטשלאנד קאמפלימענטען פאר איהר „ווירדיגער האלטונג" אין איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט, וואו זי פערטיידיגט די ווייסע ציוויליזאציע געגען דער „נעגידיזירטער, אימפאטענטער, פאציפיסטישער איירָאפּע" . . .

די געפאהר פון א „פראנט פון אומצופרידענע", וואס זאל זיך ציהען פון רוים,), וויען, בודאפעשט, סאפיע, בערלין, איבער ווארשע ביז צו דעם מעמעלער גרעניץ־סלופ, ווערט דעריבער פארן קע' ד'ארזע' אנזעהעוודיגער פון טאג צו טאג.

אויך לאנדאן איז, אונטער מוסאלינישע געפאהר. געווארען ווייכער און נאכגיביגער, דאונינג־סטריט האט געגעבען צו פערשטיין, אין פאריז, אז ער איז גרייט צו אנגאזשירען זיך אין דער פראנצויזישער אריענטאציע אין צענטראל־ און מזרח־איירָאפּע, בתנאי, אז פראנקרייך זאל זיך אפשיידען פון מוסאליני. אין פאריז האט מען די לאנדאנער אפערטע אנגענומען, און אין צייכען פון דער ניי־געשאפענער סיטואציע שטעלט די היגע פראנצויזישע דיפלאמאטיע זיך איבער איהר פאליטיק אויף פרישע שינעס.

אבער אין דער היינטיגער אינטערנאציאנאלער פאליטיק שפילען א ראל נישט נאר אויסערליכע מאמענטען, נאר אויך די שטימונגען אין געגעבענעם לאנד. איבערהויפט איז עס חל אויף פראנקרייך וואו די עפענטליכע מיינונג שפילט א דעצידירענדע ראל. לאוואל האט טאקע געהאלטען אין שאך דעם „פאלקס פראנט" אבער מיט זיין אפענעם פלירט מיט דע לא־ראקן אין דער דעקרעטען־פאליטיק, האט ער פערגרעסערט די השפעה פון די לינקע, דער ראדיקאל־מארקאמב האט געווארפען די לאזונג פון א ראדיקאל סאציאליסטיש - קאמוניסטישע רעגירונג. די נאהענטע סענאט־וואהלען שטייען אונטערן צייכען פון דער לאזונג, און די שאנסען פון אזא רעגירונג זענען גאנץ רעאלע. קודם כל דערפאר ווייל דער קאמפראמיטירטער לאוואל איז איצט אומדערטרעגליך.

אין פאל פון א מלחמה, קומען אין בעטראכט די מיליאנען פראנצויזישע פאלקס מענשען, וואס קענען מוסאליניס נאמען נישט הערען, נישט ווייניגער ווי היטלערס, דער דורכשניטליכער פראנצויז איז אינדיפערענט אין שטרייכערס ראסען־פראגע, ער קוקט אויפן שווארצען מיט די זעלבע אויגען ווי אויפן ווייסען, לינטש־געריכטען זענען דא נישט אין מאדע, אבער דערפאר זענען דא פאפולער געמישטע חתונות. מיט נעגער. יעטוועדע פראנצויזישע רעגירונג, אפילו פון דע לא־ראקן, וועט די שטימונגען מוזען נעהמען אין אכט. א חוץ דעם לעבען אין פראנקרייך **דריי מי**ליאן איטאליענער, ס'רוב אנטי־פאשיסטיש געשטימט. ביים דעצידירען זיך, אויף וועמענס זייט זיך צו שטעלען אין א פאל פון א מלחמה, וועלען די דאזיגע מאמענטען שפילען א ערשט־ראנגיגע ראל.

איינס איז זיכער : וואס עס זאל נישט געשעהן, פ ר א נ ק ר י י ך ה א ט ד ע צ י ד י ר ט. לאוואל האט אנטשיידען א שפרונג געטון אויף דער זייט פון ענגלאנד.

די וויזיט פון אנ'ענגליש-איטאליענישער מלחמה

אין צענטער פון דער אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער וועלט געפינט זיך איצט די אונערווארטעטע, און פאר עטליכע חדשים יאלט עס אויסגעזעהען פאנטאסטישע, מעגליכקייט פון א בעוואפענטען קאנפליקט צווישען ענגלאנד און איטאליען. אין דער פראנצויזישער וואכענשריפט „וועטי" שילדערט א אנאנימער אויטאר, ווי מען נעהמט אן א העכערער אפיציר פון פראנצויזישען גענעראל שטאב, אויף א סענסאציאנעלען די וויזיט פון אזא עיוענטועלען ענגליש איטאליענישען צוזאמענשטויס, אויף פאלגענדען אופן :

דעם 25 סעפטעמבער 1935 2 א זייגער פאר־טאגס מארשירט דאס איטאליענישע מיליטער, וואס איז קאנצענטרירט אין עריטרעא און אויף דער גרעניץ פון איטאליענישען סאמאלי, אריין קיין אביסיניען. אין א פאר שעה ארום מעלדעט די ראדיא די דאזיגע ידיעה דער גאנצער וועלט, גלייכצייטיג מעלדעט מוסאליני, אז ער טרעט ארויס פון דער פעלקער ליגע.

דעם 26 סעפטעמבער 8 א זייגער אינדערפריה מעלדעט די בריטישע רעגירונג דורכ'ן ראדיא דער גאנצער וועלט, אז דער סועץ קאנאל איז געשלאסען פאר אלע שיפען, וואס געהען קיין עריטרעא און איטאליענישען סאמאלי. דער ענגלישער אויסערן מיניסטער קומט צו פליהען קיין פאריז וואו ער האלט אפ א לענגערע בעראטונג מיט לאוואלען. לאוואל ווידער פיהרט לעבהאפטע געשפרעכען מיט די אמבאסאדארען פון איטאליען און דייטשלאנד, וועלכע געפינען זיך אין פאריז.

אנהויבענדיג פון דעם 25 סעפטעמבער גאנץ פריה, קאנצענטרירט זיך דער איטאליענישער פלאט ביי די ברעגעס פון סיציליען און סארדיניען. די אונטערוואסער שיפלעך ווערען קאנצענטרירט ביי קאגליארי. די ערשטע לופט פליהער דיוויזיע (און עסקאדרע צו באמבארדירען ביינאכט, איינע אויף ביי טאג, און איינע צו פערפאלגען עראפלאנען) איז גרופירט אין נעאפאל. א צווייטע שטארקער לופט דיוויזיע געפינט זיך אין רוים. אין מעסינא זענען גרייט צוויי פיעכאטע דיוויזיעס אויפגעלאדענט צו ווערען אויף די שיפען.

דעם 28 סעפטעמבער אינדערפריה באמבארדירט די ערשטע איטאליענישע לופט דיוויזיע מאלטא. די ערשטע ים עסקאדרע פון איטאליענישען פלאט אטאקירט פון דער זייט פון ים די בעפעסטיגונגען אויף דעם אינזעל.

דעם 29 סעפטעמבער אטאקירט די צווייטע איטאליענישע פלאט עסקאדרא געשטיצט פון לופט־כחות, דעם גיבראלטאר, דער טאג געהט שוין אוועק. דער גארניזאן אין מאלטא האלט זיך נאך. דער גיבראלטאר געפינט זיך אונטער דעם איטאליענישען פייער. די אמבאסאדארען: דער ענגלישער אין רוים און דער איטאליענישער אין לאנדאן ווערען אפגערופען דורך זייערע רעגירונגען.

דעם 3 אקטאבער נאך א גאנצער וואך באמבארדירען געלונגט ארויסצוזעצען אויפ'ן ברעג א באטאליאן איטאליענישע שיסער. אין משך פון דער נאכט ווערט מאלטא פולשטענדיג פערנומען דורך די איטאליענער.

די קריגס־אפעראציעס אין אביסיניען, וואס האבען זיך אנגעהויבען דעם 25 סעפטעמבער, ענטוויקלען זיך מעטאדיש. די אביסינישע ארמעי שטעלט א פערביסענעם ווידערשטאנד. באלד נאכן פערנעמען מאלטא הויבט זיך אן דער מארש פון איטאליענישען מיליטער קיין קירענאיקא, וואו מארשאל באלבא האט פערלעגט זיין הויפט קווארטיר. די ערשטע עסקאדרע פון איטאליענישען קריגס פלאט פערנעהמט דעם אינזעל קרעטא. די אנדערע, וואס האט די אונטער־וואסער שיפלעך געלאזט ביים סועץ קאנאל געהט אויך אפ אין דער ריכטונג פון קירענאיקא. די איטאליענישע דיוויזיעס פון סיציליען קומען אן קיין ליביען און

דעם 10 אקטאבער הויבט זיך אן די אפענסיווע געגען דעם ענגליש־עגיפטישען מיליטער, וואס שטעהט אויף דער גרעניץ פון קירענאיקא, די טראנספארט און ערנעהרונגס שוועריגקייטען האלטען אויף די איטאליענישע אפענסיווע.

די ענגלישע לופט־באזע אנהויבענדיג פון 12 אקטאבער קאנצענטרירט זיך אין אלעקסאנדריען כאאירא און פארט סאיד, אויפ'ן וועג: לאנדאן — בריסעל — קעלן — שטוטגארט — מינכען — בוקארעשט — קאנסטאנטינאפאל — ציפערן — יפו קומט פאר דאס איבערפליהען פון די ענגלישע לופט כחות. די ענגלישע לופט כחות פון איראק פליהען אפ קיין פארט סאיד. די גאנצע גרויס־לופט־ארמעי ווערט צוטיילט אויף דריי דיוויזיעס.

דעם 12 אקטאבער קומט אן קיין ליסאבאן דער ענגלישער פלאט, וואס בעשטעהט פון 8 שיפען, נאכ'ן פערזעהען זיך מיט וואסער שוימט ער אפ שנעל אויף דרום לענג אויס די ברעגעס פון אפריקא און דעם 10 נאוועמבער קומט דער ענגלישער פלאט נאכ'ן ארומשווימען גאנץ אפריקא, קיין אדען, וואו ער פעראייניגט זיך מיט'ן ענגלישען פלאט, וואס איז אנגעקומען פון סינגאפור.

די ענגלישע לופט כחות, וואס זענען פערזאמעלט אין אדען פליהען אדורך דעם אדענער איינגוס און קומען אן קיין בריטיש סאמאלי אין אפריקא. דאס לאקאלע ענגלישע מיליטער בעקומט אונטערשטיצונגען מיט דער הילף פון טראנספארטען, וואס קומען אן פון אינדיען : די ענגלישע ים כחות עוואקואירען אדען און שטעלען אויף א אונצורייסבארע קייט פון א בלאקאדע פון די ברעגעס פון עריטרעא און איטאליעניש סאמאלי.

דעם 16 אקטאבער ווערט א אטאקע פון דער צווייטער איטאליענישער דיוויזיע אויף אדען אפגעשלאגען אהן שאדען פאר די ענגלענדער.

דעם 28 אקטאבער הויבען אן די ענגלישע מיליטערישע אפטיילונגען, פון אויבערעגיפטען, אונטערשטיצט פון פולקען וואס זענען געקומען פון דרום און צוזאמענארבייטענדיג מיט דער דריטער לופט דיוויזיע א אפענסיווע אין דער ריכטונג פון דער אזיערע טאן. די אינוואזיע פון דער אזיערע אין די שכניש'ע ערטער קומט פאר אהן שוועריגקייטען. די ארויסגערוקטע ענגלישע אפטיילונגען בינדען אן דעם ערשטען קאנטאקט מיט דער איטאליענישער ארמעי, וואס האט אין אנהויב פון די קריגס אפעראציע ארויסמארשירט פון עריטרעא און איז מיט איהר לינקען פליגעל צוגעקומען ביז צו דער באהן ליניע אדיס אבעבא — דזשיבוטי : געהענדיג פאראויס ביי געוואלדיגע שוועריגקייטען איז די איטאליענישע ארמעי פון סאמאלי נאך זעהר ווייט אפגערוקט פון דער עריטרעא ארמעי.

דעם 10 נאוועמבער, איז די בלאקאדע פון עריטרעא און סאמאלי פולשטענדיג פערענדיגט דאס איטאליענישע מיליטער אין אביסיניען קענען שוין נישט פון דער זייט פון ים נישט בעקומען

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 23 כ"ה אלול תרצה

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 5.23
זון-אונטערגאנג 5.33

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

נעכטען איז נאך דער פעריען-הפסקה פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון דעפ. מינצבערג א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

פרעזעס מינצבערג האט מספיד געווען דעם פערשטארבענעם וויצע-פרעזעס בערגער און די אנוועזענדע האבען די רעדע אויסגעהערט שטעהענדיג.

דאן האט דער פרעזעס בעגריסט דעם נייעם פערוואלטונגס-מיטגליד ה' דוד שטאהל, וועלכער איז אריין אין דער פערוואלטונג אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם וויצע-פרעזעס בערגער.

דער פרעזעס האט מיטגעטיילט, אז ער האט בעפולמעכטיגט דעם ה' רום צו פיהרען די בית-החיים אפטיילונג צוזאמען מיט די פרנסים שוויאטלאווסקי און פליוואצקי.

ס'ווערען גענומען צו קענטניש די קאנדרעלעניז-בריף און דעפעשען, וועלכע זענען אנגעקומען פון אינסטיטוציעס און קהלות אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט פון וויצע-פרעזעס בערגער.

די פראגע פון די כאינער שוחטים וועלכע פערלאנגען אנגעשטעלט צו ווערען ביי דער לאדזער שחיטה איז נאך נישט ערלעדיגט געווארען. די דין-תורה איז נאך נישט פערענדיגט און די פראגע איז נאכאמאל איבערגעוויזען געווארען דעם ראבינאט.

דאן זענען אנגענומען געווארען די בעריכטען פון דער סאציאלער הילפס - קאמיסיע, בית-החיים קאמיסיע און בודזשעט - קאמיסיע.

אויפ'ן פארשלאג פון פרנס פליוואצקי ווערט בעשלאסען נישט קובר צו זיין די פערזאנען, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען פון דער יודישער קהלה, צוזאמען מיט אלע, נאר אויסזוכען פאר זיי א בעזונדער קווארטאל.

ס'איז צום סוף בעשלאסען געווארען ווי אמגיכסטען צו רעאליזירען דעם בעשלוס וועגען עפענען א קהלה'ש יתומים-הויז פאר יונגלעך אויף פאמארסקא 19. היינטיגע וואך ווערען שוין דארט פריי 21 צימערן, ס'וועט באלד אדורכגעפיהרט ווערען דער געהעריגער רעמאנט, אזוי אז דאס יתומים-הויז וועט קענען געעפענט ווערען. אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם וויצע-פרעזעס בערגער איז אין דער קאמיסיע פון בית-יתומים דעלעגירט געווארען פרנס פליוואצקי.

פראצעס פון 16 געוועז. ראטמענער

קומט פאר היינט אינ'ם שטאטישען געריכט

(א) היינט וועט אין שטאטישען געריכט אין צווייטען טערמין פארקומען דער פראצעס קעגען די 16 ראטמענער, וועלכע די פראקוראטור יוארפט פאר דאס ארויסרופען די געשעהענישען בעת דער פלענאר-זיצונג פון „שטאט-ראט פונ'ם 25 מאי ה. י.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק ווערען איועק געזעצט: אדוואקאט קאזשימיעזש קאזאלסקי, אנטאני טשערניק, אנטאני בעלקא, פראנטשישעק מילאק, ווינצענטי קאזשוכאווסקי, אלעקסאנדער סטאלארעק, יוזעף קוויאטקאווסקי, סטאניסלאוו גאנארא, וואלענטי סאשניצקי, ראמאן שידלאוסקי, ד"ר טשעסלאוו ראסטקאווסקי, יאנוש אורבאך, פר. גאלינסקי, לייב האלענדערסקי, אדוו. יוסף ווייצמאן, אברהם שטיינשניידער.

צום פראצעס האט מען ארויסגערופען איבער 100 עדות.

דער פראצעס וועט געדויערן עטליכע טעג.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917

מארגען דעם 24 סעפט. דארפען זיך שטעלען די וועלכע זענען געבוירען געווארען אין יאהר 1917, וואוינען אין 5-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות

I J K

און פון 13 קאמיסאריאט

L Ł M N O P R S

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען: ה. דאנצער (גערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (ליסטאפאדא 11 15), א. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנזשיא 28) א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנע 75).

דריי משפחות פער'סם'ט

מיט נישט פרישען עסען

(א) פאגאטאוויע איז נעכטען ארויסגערופען געווארען אין 3 פאלען פון פער'סמונגען, מחמת עסען נישט פרישע מאכלים:

אויף ציגעל-גאס 14|12 צו דער משפחה שטארק וואו ס'האט זיך פער'סמ'ט די משפחה שטארק — 6 פערזאן.

אויף לוטאמירסקא 14 — צו דער משפחה גרינבערג — 7 פערזאן.

אויף דער יודישער גאס נומער 11 וואו עס האבען זיך מיט'ן עסען פערגיפטעט יאנקעל קויפמאן און זיין ווייב רחל.

30-יעהריגער יובל פון דער „וואלנא ווסעכניצא"

טעטיקייט פון דער איינציגער הויכשול אין לאדז

היינטיגעס יאהר פייערט דער פאפולערער און ערנסטער לערן אנשטאלט „פרייער פוילישער אוניווערזיטעט" (וואלנא ווסעכניצא פאלסקא) דעם 30-יעהריגען יובל פון זיין עקזיסטענץ.

דער אנשטאלט האט אנגעהויבען זיין טעטיגקייט אין יאהר 1905 אונטערן נאמען „געזעלשאפט פון וויסענשאפטליכע קורסען", וועלכע פלעגט ארגאניזירען איינצעלנע רעפעראטען ווי אויך סיסטעמאטישע לעקציעס אין די ראהמען פון די סעקציעס וועלכע האבען דעמאלט עקזיסטירט.

בעת דער דייטשער אקופאציע פיהרט די געזעלשאפט א ברייט-פערצווייגטע וויסענשאפטליכע טעטיגקייט און ווירקט מיט ביי דער ענטשטעהונג פון די מלוכהשע לערן-אנשטאלטען. אנ'ערך 50 פראפעסארען פון דער „ווסעכניצא" ווערען דעמאלט גערופען צו דער ארבייט אין די מלוכהשע אקאדעמישע שולען און נאך דער דערגרייכונג פון דער פוילישער אומאפהענגיגקייט פערוואנדלען זיך די קורסען אין א פרייען פוילישען אוניווערזיטעט לויטן מוסטער פון די מערב איירעפעאישע לענדער. דער דאזיגער טיפ פון די לערן אנשטאלטען בעזוייטיגט די בלויזען פון דעם מלוכהשען שול-וועזען און ערלויבט איהם צו זיין א וועג ווייזער פאר די נייע שטימונגען אין דער וויסענשאפט און אין דער רעגירונג.

דער פאקט וואס די לעקציעס קומען פאר נאכמיטאג ציהט צו דער „ווסעכניצא" א הויץ די יוגענד, וואס האט פערלאזען די שול-באנק אויך גרופען פון עלטערע פערזאנען, וואס זענען בעשעפטיגט ביי פערשידענע פראפעסיעס, און וועלכע זענען צוגעגרייט אויפצופאסען פערשידענע פראבלעמען, דער גאנצער אפאראט פון די סטודיעס איז אדורכגעדרונגען מיט דער טענדענץ פון נאהענטען קאנטאקט מיטן געזעלשאפטליכען לעבען.

די דאזיגע בעדינגונגען האבען מעגליך געמאכט אז מיט זיבען יאהר צוריק זאל געעפענט ווערען א אפטיילונג אין לאדז, די לאדזער „ווסעכניצא" ווערט א צענטער פון וויסען, טויזנדער לאדזער מאטורים-טען קענען ענדיגען זייערע העכערע בילדונג אין דער „ווסעכניצא" וואס פערזיכערט אז די יוגענד ווערט נישט אפגעריסען פון איהר איצטיגען אדער קומענדיגען ארבייטס ארט.

אין דער „ווסעכניצא" זענען טעטיג אפטיילונגען פאר פאליטישע און געזעלשאפטליכע וויסענשאפטען, הומאניטארישע, מעטאדיש נאטור - וויסענשאפטליכע, פעדאגאגישע און 2יעהריגע אפטיילונג פאר האנדעלס וויסענשאפטען, עס ארבייטען דארט 71 פראפעסארען, 42 דאצענטען און 54 פרעלעגענטען פאר פרייע לעקציעס, אין יאהר 1934-35 האבען זיך געלערנט 1103 צוהערער: 547 מיט מאטורעס, 416 אנגענומען אויפן סמך פון אריינטריטס עקזאמענס, און 141 פרייע צוהערער. לויט דער פעראדנונג פון בילדונגס-מיניסטער איז דאס ענדיגען די מאטעמאטיש, נאטור וויסענשאפטליכע, הומאניסטישע אדער פעדאגאגישע אפטיילונג גלייכווערטיג מיט דעם ענדיגען פון מלוכהשען לעהרער אינסטיטוט. נאך 4יעהריגער סטודיע האבען די דיפלאמאנטען דאס רעכט צוצוטרעטען צום מלוכה עקזאמען אויף א לעהרער אין די מיטעל שולען, און צו פערנעהמען העכערע אמטען אין דער מלוכהשער און ציווילער דינסט. דעם 15טען מערץ 1933 איז די „ווסעכניצא" לויט א פעראדנונג פון בילדונגס מיניסטער פעררעכענט געווארען אלס אקאדעמישער לערן-אנשטאלט.

א גאנגבאר ארטיקעל

איז דאס אונטערווארפען קינדער...

(א) די אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ אויף זאוואדזקא 11 איז משמעות געווארען א מקום מקלט פאר אונטערגעווארפענע קינדער, ווייל עס גייט נישט אדורך א טאג, אז עמיצער זאל דארט נישט איבערלאזען א קינד — נאט'ס האט'ס און ניצט געזונט....

אזוי טאג איין, טאג-אויס.

אויך עהערנעכטען האט דארט א מוטער איבערגעלאזט איהרע 2 קינדער פון 2 און 3 יאהר אלט.

פאליציי זוכט זי.

צוויי זעלבסטמארדען

(א) אויף ווזשעשניענסקא 82 האט זיך, מחמת ערומקריגערייען אין דער משפחה, געסם'ט מיט יאדינע די 17-יאהריגע רעגינא לאכאווסקא.

אין טויער, ווידער, אויף 6-שיערפיען-גאס 26 האט מען געפונען א פער'סם'טען אהן בעוואוסטזיין, אנ'אומבעקאנטען 26-יאהרעגען יונגנמאן. פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאלען.

וויל איהר

ווינשען א גוטען יאהר

אייערע עלטערן, שוועסטער, ברידער, קרובים, פריינד און בעקאנטע אין לאדז און אנדערע שטעט אין פוילען, ווי אויך אין אויסלאנד: פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקע, פאלעסטינע, פראנקרייך, בעלגיען, רוסלאנד, ארגענטינע, קאנאדע און אנד. לענדער, דארפט איהר נישט ווארטן אויף דער לעצטער מינוט און בעשטעלען

א גראטולאציע

אויף ראש-השנה

נאר אין

„נייעם פאלקסבלאט"

די פרייזען זענען היי-יאהר זעהר צוגענגליכע.

אדמיניסטראציע

„נייער פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

וואס איז פארגעקומען איז פיאסקאווסקי'ס האנדוועבעריי?

די איינציגע יודישע גרויסע וועבעריי, וואו ס'ארבייטען 80 יודישע וועבער אין צוזאמען מיט נעבען-ארבייטער ארבייטען דארט אנ'ערך 120 יודישע ארבייטער—איז די פאבריק פון דער פירמע פיאסקאווסקי.

די דאזיגע אפטיילונג פון דער האנדוועבעריי ביי פיאסקאווסקי אין דער פאבריק עקזיסטירט שוין צעהנדליגע יאהרען און דארטען ארבייטען בלויז עלטערע יודישע האנד-וועבער. פערשטעהט זיך, אז די דאזיגע פאבריק האט קיינמאל נישט געארבייט אום שבת, ווייל דארט ארבייטען פרומערע יודען, וועלכע האבען נאך קיינמאל אום שבת נישט געארבייט און וואלטען קיינמאל דערויף נישט מסכים געווען, די ארבייטער האבען דעם שבת'דיגען טאג אפגעארבייט דורך איבערשעהן אין דער מיטען וואך, אזוי האט זיך געפיהרט יאהרען-לאנג. פאהריגע וואך האט די פאבריק-אדמיניסטראציע פלוצלונג ארויסגעהאנגען א מעלדונג, אז די האנדוועבעריי וועט מוזען ארבייטען 6 טעג אין וואך, דאס הייסט אויך אום שבת.

די דאזיגע מעלדונג האט אויף די יודישע האנד-וועבער געמאכט א געוואלדיגען רושם, אויב די דאזיגע נייע איינפיהרונג זאל ווירקליך איינגעפיהרט ווערען אין לעבען איז עס גלייך דערמיט, אז 80 יודישע האנד-וועבער זאלען פערלירען זייער ברויט.

ג'יי, הרג'ע זי...

אז זי וויל פארט נישט צוריק צו איהר מאן!

(א) די 29-יאהריגע אירענא פאלאקאווסקא איז זיך פונאנדערגעגאנגען מיט איהר מאן, און איז אוועק וואוינען אויף בזשעסקא 5.

זענען די ברידער פון פערלאזטען מאן, בראניסלאוו און סטאניסלאוו אוועק צו איהר אנגעהמע, זיך די קריוודע פון זייער ברודער מיט דער טענה, י זאל צוריק גיין צו איהר מאן.

פאלאקאווסקא האט זיך פערעקשנט ניין און ניין—זי וועט נישט גיין!

האבען די 2 „בראטשיקעס" געכאפט א האק און געשפאלטען איהר דעם קאפ.

זי איז איצט אין שפיטאל, און זיי—אין ארעסט.

פערגיפטעט פון בראנפען

(א) נעכטען האבען זיך פער'סמ'ט פון צופיל בראנפען טרינקען: פראנצישעק בעניאש (נאוואמיעיסקא 114) און פראנצישעק אשינסקי (אויף באבאווא 6) דער צווייטער איז אפילו ארייגעפאלען פון דעם שכרות אין א שגעון און אנגעהויבען צו דעמאלירען די שטוב.

פאגאטאוויע האט די ביידע ערטיילט ערשטע הילף.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם

— I. —

„BOLERO"

פערכטיגבאויסשטאטונג, הערליך שפילען אין די הויפטראלען:

George Raf, Carola Lombard

— II. —

„כ'מוז זיין יונג"

פאסצינירענדע קאמעדיע מיט Ljana Hayd אין דער הויפטראל.

אנהויב פון די סעאנסען 5.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

Doktór

Z. Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע

9 טראוגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט. זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

„די וואך פון פייער־לעשער"

נעכטען האבען זיך אנגעהויבען די פייערונגען. — טויזנדער מענשען אויף די איבונגען. — די אלארם־פרובען

(א) נעכטען האט זיך אין אונזער שטאט אנגעהויבען די „פראפאגאנדע וואך פונם פייערלעשער", וועלכע וועט דויערען ביז איבערמארגען זונטאג איינשליסליך.

אינדערפריה האבען די פייערלעשער־אפטיילונגען אדורכמארשירט איבער די גאסען, גייענדיג צום זאמעלפונקט אויף עמיליע גאס 5.

שפעטער איז פארגעקומען א גאטעס דינסט אינם קאשטשאל פון סט. קאסטקא, נאך וועלכער די פייערלעשער האבען דעפילירט איבער דער פעטריקאווער גאס, און דער אגראדאווא.

דארט, אין דער 4־טער אפטיילונג פון דער פירמע „י. ק. פאזנאנסקי" זענען די פערדינסטפולע פייערלעשער רעקארירט געווארען דורכן פרעזעס קאפטשינסקי.

עס האבען בעקומען אויסצייכענונגען פייערלעשער, וואס זענען אין דער דינסט: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35 און 40 יאהר.

12 א זייגער איז ווידער פארגעקומען א דעפילאדע אויף דער פעטריקאווער גאס, פון פרייהייטס פלאץ ביזן רייםמאנט פלאץ, צו וועלכער עס האבען זיך צוגעקוקט פיל טויזנדער מענשען.

די דאזיגע דעפילאדע איז שטורמיש בעגריסט געווארען אויפן גאנצען וועג דורכן זעהר גרויסען המון.

4 א זייגער זענען פארגעקומען קינסטליכע אלארמען און אינטערעסאנטע פייערלעשער איבונגען אויפן בערנער פלאץ, און דערנאך 6 א זייגער — אויפן פרייהייטס פלאץ.

אין משך פון דער גאנצער וואך וועלען — פונקט ווי נעכטען, — פארקומען אין די עפענטליכע לאקאלען און אויף די גאסען געלד זאמלונגען אויף איינצוקויפען נייע פייערלעשער מכשירים.

„דער מאגיסטראט ברענט"

נעכטען 6 א זייגער פארנאכט, ווען דער פייערלעשער ארקעסטער האט געשפילט אין מיטען פלאץ וואלנאשטשי און ארום האט זיך פערזאמעלט א גרויסער עולם, האבען זיך פלוצלונג פון א פענסטער פון צווייטען שטאק פון דער מאגיסטראט געבײדע אדורכגעריסען פייער־פלאמען צוזאמען מיט א בייסענדען רויך. באלד האט מען פון אלע זייטען אנגעהויבען שרייען „דער מאגיסטראט ברענט, דער מאגיסטראט ברענט". פון אלע זייטען האבען אנגעהויבען אנצוקומען פייערלעשער. דערווייל האבען זיך אין די איבעריגע פענסטער פון מאגיסטראט בעוויזען מענער און פרויען און אנגעהויבען שרייען „ראטעוועט, ראטעוועט, העלפט, מיר קענען נישט ארויס".

פון אלע זייטען האט מען אנגעהויבען צוצושטעלען לייטערס צו די פענסטער אין וועלכע עס זענען געשטאנען די פערזאנען, וועלכע האבען „פערצווייפעלט" גערופען נאך הילף. די פייערלעשער האט זיך איינגעגעבען דורך די וואסער שטראמען פון זייערע שלויכען צו פערלעשען די שרפה און אפצוראטעווען די, וועלכע האבען זיך געפינען אין געפאהר, אויפן ארט האבען זיך אויך געפינען די סאניטארע אפטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האבען ערטיילט הילף די „אפגעבריהטע" און „אפגעברענטע". נאך א שעה צייט איז שוין געווען נאך דער „שרפה".

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז די גאנצע שרפה פון מאגיסטראט אראנזשירט געווארען דורך די פייערלעשער אין צוזאמענהאנג מיט דער אנטי־פייער־וואך. אויפן פלאץ וואלנאשטשי און ארומיגע גאסען האבען זיך בעת מעשה פערזאמעלט טויזענטער מענשען.

W roku 1932 powstały 16.383 pożary w 27.001 nieruchomościach na sumę Zł. 28.000.000.—

פייערליך געעפענט די ערשטע עלעקטרא־מעכאנישע ווערשטעטיי ביים קיבוץ בארעכאוו

אין דעם גרעסטען קיבוץ אין פוילען — אין קיבוץ בארעכאוו, לעשנא 41, איז נעכטען פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ערשטער היגיענישער עלעקטרא־מעכאנישער ווערשטעטיי.

נאך דער טישלעריי, שלאסעריי, בעקעריי, שוסטעריי, און דער מוסטערהאפטער וועש־נייהעריי האט דער קיבוץ געעפענט א מוסטערהאפט איינגעארדענטע היגיענישע עלעקטרא־מעכאנישע ווערשטעטיי. צו דער נעכטיגער ערעפנונגס פייערונג זענען געקומען א גאנצע רייה אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע און ציוניסטישע טוער. נאך דער ערעפנונג פון ה' גאלדין אין נאמען פון דעם פאטראנאט פון קיבוץ, האט געהאלטען א גרויסע רעדע וועגען דער ענטוויקלונג פון קיבוץ - בארעכאוו זייט דער ענטשטעהונג. ער האט געדאנקט די מיטגלידער פון פאטראנאט: פרוי ק. ספעקטאר, פרוי טארטאקאווער, דר. מארטאקאווער, מ. קאמינער, דר. שוויג, אינזש. אייפערמאן, און אנדערע, וועלכע האבען אזוי פיל מיטגעארבייט פאר דער ענטוויקלונג פון קיבוץ, וועלכער איז איצט דער גרעסטער אין דער גאנצער וועלט. די איצטיגע נייערעפענטע ווערשטעטיי האט פאר א ציל קודם כל אויסצולערנען א טייל חלוצים דאס פאך פאר ארץ ישראל, בעפרייען די חלוצות פון דער נישט פראדוקטיווער ארבייט, וועלכע ווערט גלענצענד געמאכט דורך דער מאשין און צו בעקומען א נייע הכנסה קוועלע פארן קיבוץ וועלכער מוז אויסהאלטען 300 חלוצים.

ס'רעדט נאך פרל. טשארנע (ארץ־ישראל) און אינזש. אייפערמאן, וועלכער איז געווען דער איניציאטאר אין רעאליזירען פון דער עלעקטרא־מעכאנישע ווערשטעטיי.

נאכדעם האבען די געסט בעזוכט די נייע פאבריק, ה' אינזש. אייפערמאן האט געגעבען ערקלערונגען וועגען דער איינארדנונג וואו די וועש ווערט געוואשען, געטרוקענט, געמאנגעלט און געפרעסט אויפן בעסטען אופן דורך עטליכע שעה, די איינארדנונג איז ווירקליך א מוסטערהאפטע. און האט געקאסט פיל געלד און אנשטרענגונגען. צו דער ענטשטעהונג פון דער ווערשטעטיי האבען נאך צוגעהאלפען עטליכע נודבים ווי אינזש. וועלט, וועלכער האט געשענקט די עלעקטרישע אינסטאלאציע, אינזש. דאווידאוויטש — די מאטארען און די פירמע וויינגט די טרוקען אפטיילונג.

מיטן עהרען דעם אנדענק פון חלוץ יעקב שטיינבערג וועלכער איז טראגיש אומגעקומען און נעכטען איז געווען זיין יאהרצייט, האט זיך די פייערונג געענדיגט.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל־גאס 27. טעל. 112-25
דיר. דוד צעלמייסטער.
פארן אנהויב דעם ווינטער־סעזאן אין ווארשא
היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט
נאך 1 פארשטעלונג צו ביליגע פרייזן
אונאפרופליך לעצטע פארשטעלונגען
פון טעאטער
אראראט
קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן
גראנדיעזער לאך־פאראד א. נ.
א גדולה אויף דער באבע!..
א מבול פון נעלעכטער אין 2 טיילען, 15 בילדער.
רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער. מוזיק־לייטונג: ה. רובין.
כדי אויסצומיידען א געדראנג ביי דער קאסע, ווערט געבעטען פריהער אויסצוקויפען בילעטען.

7 קליינע קינדערלעך וואלגערן זיך אויפ'ן הויף

אפשר וועלען בארמהערציגע מענשען זיך אפרופען

אויף פיעפשאוו 18, איז מיט א וואך צוריק עקסמיסירט געווארען פון דער וואוינונג אנ'ארימער שניידער. ער וואלגערט זיך מיט דער פרוי און 7 פיצלעך קינדער אויפ'ן הויף. די קינדער שלאפען אויף די טרעפען. די ארימע שכנים פון דעם הויז קאנען זיי גארנישט העלפען. איצט קומען אן קאלטע נעכט, טוליען זיי זיך איינס צום אנדערן און ווערען געשוואלען פון קעלט און הונגער.

אפשר וועלען זיך געפונען בארמהערציגע מענשען, וואס וועלען די אומגליקליכע בייהילפיג זיין!

א וואושנער בנ'אק

געשטאכען די מאמע מיט א מעסער

(א) פעליקס גראבאר איז א „יונגעל מיט אנ'אויערינגעל", און דערצו נאך א גרויסער שיכור.

ביי איטליכער געלעגענהייט כאפט ער זיך שלאגען — עס מאכט איהם גישט אויס מיט וועמען: ער האט נישט קיין אורישע פאראורטיילען חלילה...

פון דעם כיבוד אם האלט ער אויך נישט — אלענפאלס האלט ער פון דעם נאר אויף אזוי־פיל, אויף וויפיל ער קאן מכבד זיין די יעניגע, וואס האט איהם אויף דער וועלט געבראכט, נאר מיט קלעפ....

נעכטען, למשל, האט ער זי מכבד געווען מיט עטליכע פעסטע מעסער־שטעך אין דער ברוסט, אזוי, אז מ'האט זי אין א געפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער רוצח איז ארעסטירט

פאעזיע־אוונד

פון רייזעל זשיכלינסקא

לעצטענס האבען די אויפמערקזאמקייט פון די יודישע לעזער און פון דער יודישער ליטעראטור־קריטיק געווענדעט אויף זיך די לידער פון דער יונגער דיכטערין רייזעל זשיכלינסקא — אטא די לידער, וואס צייכענען זיך אויס מיט א בעזונדערער אריגינאליטעט, פרישקייט, עכטקייט פון ייאן און צארטער אונמיטעלבארקייט.

די יונגע דיכטערין האט תיכף געפונען א ווארימען אפקלאנג און די סימפאטיען פון די לעזער פון דער שיינער יודישער ליטעראטור.

איצט געפינט זיך די דיכטערין אין לאדז, און א גרופע פון איהרע פריינט און פערעהרער ארראנזשירען איהרען א פאעזיע־אוונד אין לאקאל פון דער יודישער לאנדקענטשאפט־געזעלשאפט („זשעטעקא"), וואס וועט פארקומען איבער 2 וואכען פרייטאג, דעם 4 אקטאבער.

אינ'ם אוונד וועלען זיך אויך בעטייליגען אייניגע לאדזער שריפטשטעלער.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון — .630 זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33
אויך חנוכה־פעסער קיין טשעכא־סלאוואקיי און יוגאסלאוויען
אויך קיין עסטרייך.

ר. איזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

123)

— לייזער, מיין טאכטער, דוכט זיך מיר, אז אין דער היינטיגער וועט זיך מעהר גארנישט לאזען אויפטוען, ס'איז שוין ארויסגעגעבען געווארען די פערארדנונג, אז די דאזיגע צוויי טענצערינס זאלען מוזען פערלאזען ענגלאנד און דו דארפסט פערשטעהען, אז זי צוריקציהען איז כמעט ווי אונמעגליך.

— אבער דאך, פאטער, אפשר קען מען דאך געפינען עפעס אנ'עצה פאר איהר, מיר איז געווארען אזא שטארקער רחמנות אויף דעם דאזיגען יודישען מיידעל, אז איך וועל זיך פיהלען שטארק אומגליקליך, אויב די שטראף איבער איהר וועט אויסגעפיהרט ווערען און איך וועל זיין די שולדיגע דערין.

— לייזער, מיין טאכטער, קען איך זיך נישט קאמפראמיטירען, דערפאר וועל איך אבער, אז אויך דעם, „וועמען עס שטימט נישט דאס בלוט" זאל אויך בעקומען זיין פערדינטע שטראף, וועגען דעם וועל איך זיך טאקע בעמיהען.

— פאטער, ערלויב מיר, אויב איך וועל געהען צו דער טענצערין און זיך ענטשולדיגען פאר איהר.

— ווי אזוי וויל סט דו דאס טון, ווילסט דו זיך מודה זיין, אז דו ביזט געווען דער גורם דערצו, אז מ'זאל זיי ארויסשיקען פון לאנדאן.

— געוויס וועל איך זיך מודה זיין, זיי וועלען מיך פערשטעהען און איך וועל זיך פאר זיי ענטשולדיגען.

— געה, אויב דו האלסט דאס פאר נויטיג.

די לייזי האט געהאט זעהר שטארק פערדרוס צוליב דער גאנצער געשיכטע, וועלכע איז אינספירירט געווארען דורך סטעפאנען, ווייל ער האט געוואלט נקמה נעהמען אין אדאן, איצט האט זי דאס פערשטאנען, איצט האט זי דאס געפיהלט, מיט'ן מאמענט ווען זי האט געהערט פון סטעפאנס מויל אזעלכע ווערטער, אז יודען פערמאגען אין זיך אזעלכע חסרונות וואס די קריסטען קענען נישט פערשטעהען, מיט'ן מאמענט ווען סטעפאן האט איהר געגעבען צו פערשטעהען, אז צווישען יודישען און קריסטליכען בלוט איז פערהאן א גרויסער אונטערשיד — האט זיך די לייזי דערפיהלט דערנעהנטערט צו אידאן, זי האט זיך דערפיהלט, אז זיי שטעהען איצט צוזאמען און דארפען אפשלאגען אנ'אנגריף, וועלכער איז געווענדעט געגען זיי ביידע, אט צו דער דאזיגער דערנעהנטערונג האט זי שטארק געצויגען און פאר יעדען פרייז האט זי זיך געוואלט זעהען מיט אידאן און מיט איהר זיך אדורכשמועסען.

די לייזי, האט זיך אמת, נישט געקענט אפגעבען קיין חשבון דערפון וועגען וואס זי וועט רעדען מיט אידאן, דאך איז פאר איהר געווען דער עצם בעדערפניש פון רעדען מיט איהר, דער בלויזער פאקט וואלט זי בערוהיגט און זי האט געשטרעבט דאס צו טון.

די לייזי איז געווען א טאכטער פון איזאק מארקוס.

איזאק מארקוס איז געבוירען געווארען שוין אין ענגלאנד, זיין פאטער איז געווען אנ'אימיגראנט פון פוילען, פון א שטעטעל קאנסק, איזאק האט גוט געקענט דעם שטאם און דעם יחוס פון זיין פאטער, ער האט געהאט פיל סענטימענטען דערפאר און האט געזוכט א געלעגענהייט זיין סענטימענט אויסצודריקען אין מעשים, איזאקס פאטער מאיר איז אין ענגלאנד זעהר רייך געווארען, צוליב דער חכמה, עהרליכקייט, ענערגיע און טרייישאפט צו ענגלאנד איז ער שוין מיט 60 יאהר צוריק שטארק בעקאנט געווארען אין די ענגלישע פינאנציעלע קרייזען פון ענגלאנד, מאיר האט זיין איינציגען זוהן איזאק געגעבען א גרויסע וועלטליכע ערציהונג און בילדונג, איזאק איז געוואקסען זעהר קלוג און שוין פון זיין פריהסטע יוגענד זיך אנגעהויבען צו פערנעהמען מיט פאליטיק. נאכ'ן טויט פון זיין פאטער האט ער איבערגענומען יענעמס גרויסען פערמעגען און ווייטער ענערגיש געפיהרט דאס געשעפט, צוליב זיין געזעלשאפטליכער און פאליטישער ארבייט האט איזאק מארקוס בעקומען דעם טיטעל לארד לענדסבורי, וועלכער האט בעקומען א שטארקען איינפלוס אין פאליטישען לעבען פון ענגלאנד.

איזאק מארקוס און אויך לענדסבורי האט נישט פערגעסען, אז ער איז א יוד, פערקעהרט, ער איז געווען אין א געזויסער מאס פרום און זיך בעמיהט צו פיהרען א יודיש הויז, דער עיקר אבער איז ביי איהם געווען איינצופלאנצען אין זיין איינציגער טאכטער מערי דאס יודיש־נאציאנאלע געפיהל, ווען ער האט נאר געהאט די געלעגענהייט האט ער מיט זיין טאכטער גערעדט וועגען יודען און יודישקייט, ער האט זיך בעמיהט צו געבען צו פערשטעהן זיין טאכטער, דאס וואס ער האט איהר נישט געקענט ווייזען און זי האט זיך נישט געקענט איבערצייגען מיט איהרע אייגענע אויגען, די לייזי האט דאך אין איהר גאנץ לעבען נישט געזעהען די ריכטיגע יודען, זי האט נאר געהערט וועגען זיי, לארד לענדסבורי האט אבער דווקא געוואלט, אז זיין טאכטער זאל בעקענען די ריכטיגע יודען, די יודען, וועלכע האלטען אויף דאס יודישקייט, וועלכע פלעגען דאס יודיש נאציאנאלע געפיהל, פון דעם אלעם האט די לייזי נאר געהאט א נעבעלהאפט פארשטעלונג, הגם אין איהר הארץ האט זי דאס יודען־פראבלעם געפיהלט, זי איז שטענדיג געווען זעהר עמפינדליך דערויף ווען זי האט דערהערט א דערנידערונג אדער בעליידיגונג געגען א יודען, איצט האט זי דאס אמשטארקסטען געטראפען, ווייל די בעליידיגענדע ווערטער וועלכע סטעפאן האט ארויסגעזאגט, זענען געווען געווענדעט געגען איהר אליין, אין איהר פליסט דאך יודישע בלוט סיי פון איהר פערשטארבענער מוטער, פון איהר פאטער און סיי פון איהרע אבות.

סטעפאן איז דער לייזי געפעלען געווארען, אין ערשטען אויגענבליק איז איהר אפילו נישט איינגעפאלען צו טראכטען וועגען דעם פון וואנען דער דאזיגער סטעפאן שטאמט, צו וואס פאר א נאציע אדער רעליגיע ער געהערט, אומגעריכט האט זי אבער בעקומען דעם שמערצליכען קלאפ, וועלכען זי האט בשום אופן נישט געקענט איבערטראגען, זי האט זיך דאס נישט געקענט פערטייטשען.

— זאג מיר פאטער, איז טאקע אמת, אז מיר האבען אנדער בלוט ווי די קריסטען?

— ברענגסט מיך אין כעס, ווי קענסט דו שטעלען אזעלכע פראגען?

— טא פארוואס פערשפרייטען זיי איבער דער וועלט אזעלכע שרעקליכע מעשיות, פארוואס ערלויבט מען דאס?

— דאס איז שוין אנ'אלגעמיין פראבלעם, וועלכען מיר וועלען איצט דא נישט בעטראכטען, דו מיין טאכטער דארפסט דיר ארויסשלאגען פון קאפ דאס וואס דו האסט געהערט. די יודען זענען אנ'אייביג פאלק, שטענדיג זענען זיי פערפאלגט געווארען, שטענדיג זענען זיי געיאגט געווארען.

— אבער פארוואס?

— צוליב זייערע פעהיגקייטען, צוליב דעם וואס זיי זענען מעהר ענערגיש, צוליב דעם וואס זיי האבען מעהר בילדונג און מעהר קענטנישען, דאס איז אייפערזוכט פון דער גרויסער וועלט צו דעם קליינעם יודישען פאלק, וועלכעס האלט זיך טראץ אלע פערפאלגונגען און וועט אייביג בלייבען. די בעליידיגונגען און עוולות וואס איינצעלנע יודען ליידען שפילען דא נישט קיין שום ראל.

— כ'פערשטעה האט די לייזי געענדיגט ביז טרעהרען געזאגט, איך בין שטאלץ וואס איך בין א יודישע טאכטער, איך בין שטאלץ דערויף וואס דו, פאטער, האלטסט זיך אזוי שטארק ביי דיין יודישקייט און ביים פאלק, איך זאג דיר צו, אז איך וועל קיינמאל נישט אפטרעטען פון פאלק און קיינמאל נישט ערלויבען, אז מען זאל עס בעליידיגען.

דער לארד איז צוגעגאנגען צו זיין טאכטער, זי געקושט אויף ביידע באקען און געענטפערט.

— און איך בין שטאלץ וואס איך האב ערצויגען אזא טאכטער ווי דו ביזט.

(פארטזעצונג קומט)

ספארט-בעוועגונג

צי איז איצט דער ענטשפרעכענדער מאמענט?

צו דער דיסקוסיע וועגן פעראייניגען די יודישע ספארט-פעראיינען אין לאדז

ווען מען וואלט מיר געשטעלט א פראגע, צי איז דער איצטיגער מאמענט ענטשפרעכענד צו פעראייניגען די יודישע ספארט-בעוועגונג אין לאדז — וואלט איך אהן שום ספק געענטפערט פאזיטיוו. מיר מוזען פעסטשטעלען, אז אויף אזא נידריגען ניווא האבען זיך אונזערע ספארט - פעראיינען נאך נישט געפינען. שוין נישט רעדענדיג וועגען דער מאטעריעלער לאגע פון די פעראיינען, זענען מיר צובראכען און צושפליטערט, די ספארט - הערגרייכונגען זענען געגאנגען לאיבוד און די לאגע איז א קאטאסטראפאלע.

מיר האבען שוין געהאט דערלעבט צו פערשידענע דערגרייכונגען אין אלע ספארט-צווייגען. מיר האבען געהאט פוילישע מייסטער אין דער שווער-אטלעטיק, ערשטקלאסיגע גימנאסטיקער, פוסבאלער, וועלכע האבען געשפילט א דאמינירענדע ראל אין די מייסטערשאפטען, מיר האבען געהאט גוטע פארטגעשריטענע באקסער, לייכט-אטלעטען און שווימער.

פרעגט זיך א שאלה: וואו איז דאס אלץ אהינגעקומען? צי איז נישט פארהאן קיין מענשען-מאטעריאל? ניין, דאס איז געשעהן דערפאר, ווייל ביי די דעמאלדיגע בעדינגונגען זענען מיר געווען מיט אלע גלייך. מיר האבען טרענירט און געקעמפט צוגלייך ווי אלע, זעלטען ווען א קלוב האט דעמאלט געהאט זיין אייגענעם ספארט-פלאץ, סטאדיאן, אדער שווים-באסיין. מיט'ן מאמענט אבער ווען די נישט-יודישע פעראיינען האבען בעקומען זייערע ספארט-פלעצער און שווים-באסיינען (וועלכע זענען נישט צוגענגליך פאר יודען) האבען זיי אונז שטארק דיסטאנסירט און מיר זענען אפילו פסיכיש צוזאמענגעבראכען, פערשטעהט זיך, אז נישט קיין קליינע ראל האט דא געשפילט די ארומרייסענישען צווישען די יודישע ספארט-פעראיינען.

מיר האבען געפרובט, געמאכט אנשטרענגונגען, געפרובט צו דערהאלטען די פעראיינען, ס'האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז די בעזונדערע פעראיינען פאר זיך קענען נישט עקזיסטירען ווי געהעריג. די בעדינגונגען האבען זיך געענדערט. היינט צו-טאג קען מען נישט פיהרען קיין ראציאנעלע ספארט-טעטיגקייט אהן ספארט-האלע, סטאדיאן און שווים-באסיין. ס'איז קלאר, אז יעדער פעראיין פאר זיך איז אבסאלוט נישט בכח זיך צו שאפען די דאזיגע איינריכטונגען. ס'מוזען דעריבער איינמאל פאר אלע מאל אפגעשטעלט ווערען די ארומרייסענישען צווישען די יודישע ספארט-פעראיינען. דער איינציגער וועג דערצו איז די פעראייניגונג פון די יודישע קלובען אין לאדז.

ס'איז קלאר, אז די פעראייניגונג לשם פעראייניגען איז נישט וויכטיג,, די איניציאטיווע מוז עפעס ברענגען. ס'איז בעקאנט, אז אונזערע ספארט-טוער זענען פאר א פעראייניגונג, מ'טאר אבער דערביי נישט זיין לייכטזיניג. פעראייניגען זיך הייסט ליקווידירען קלובען, וועלכע האבען גרויסע פערגאנגענהייטען און טראדיציעס און ווי מיר זאלען נישט זיין פעסימיסטיש, ווערט דאך אין די דאזיגע פעראיינען געטריבען ספארט און גימנאסטיק דורך א היפשע צאהל מיטגלידער. די קאמיסיע, וועלכע אונטערהאנדעלט וועגען פעראייניגונג דארף האבען פאר זיך א פלאן און ס'דארף זיין די זיכערקייט, אז ער וועט אדורכגעפיהרט ווערען. דער הויפט-ציל פון דעם דאזיגען פלאן דארף זיין דאס שאפען פון אן אייגענעם ספארט-פלאץ און גימנאסטישע האלע.

איך גיב זיך אפ א חשבון דערפון, אז שאפען א סטאדיאן און א גימנאסטישע האלע געהער נישט צו די לייכטע זאכען און אז דאס איז פערבונדען מיט גרויסע געלד-סומען, דא וועט שוין מוזען נעהמען אווארט די יודישע געזעלשאפט, איך בין זיכער, אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט פערשטעהן די וויכטיגקייט און נויטווענדיגקייט פון שאפען א פעסטע און געזונדע ספארט-ארגאניזאציע אין לאדז. די פעראייניגונגס - קאמיסיע דארף דעריבער צוציהען צו דער פעראייניגונגס - אונטערהאנדלונגען פארשטעהער פון דער יודישער געזעלשאפט, כדי געמיינזאם אויסצוארבייטען דעם פלאן און מיט געמיינזאמע כוחות שאפען די הויפט-יסודות פאר דער פעראייניגונג — דאס הייסט שאפען א ספארט-סטאדיאן און גימנאסטישע האלע פאר דעם פעראייניגטען יודישען שטארקען ספארט-פעראיין.

לעאן שטערן

„איך האב נישט קיין צרה,

אבער פארוואס זענען די יודען געקומען אויף דעם באקס-מעטש פוילען — דייטשלאנד“

(געשפרעך מיט ראטהאלצ'ן)

נאכ'ן באקס-מעטש אין לאדז, בעת וועלכען דער פוילישער רעפרעזענטאנט ראטהאלץ איז אזוי שטארק בע'עוולה'ט געווארען, האט ראטהאלץ בעזוכט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“. ס'האט זיך פערבונדען מיט איהם א נישט-פערפינדליכער געשפרעך וועגען זיין ספארט-קאריערע.

ראטהאלץ איז א בעשיידענער יונגערמאן, וועלכער האלט בשום אופן נישט, אז ער דארף מאכען א קאריערע פון באקס, ער טראכט אפילו נישט וועגען דעם, אבער ער איז שטאלץ, ווען ער קען מיט זיין אמביציע און אויף פויסטען בעזיגען זיינע געגנער, ברענגען כבוד דער פוילישער רעפרעזענטאנץ און אויך די יודען, וועז זיי האלטען דאס פאר א כבוד.

— איך ווייס אליין נישט, זאגט ראטהאלץ, ווי אזוי איך האב אין מיר דערפיהלט דעם באקס-טאלענט, איך האב אנגעהויבען צו באקסען ביי מיר אין שטוב, דאן געפרובט מיט חברים אין קלוב און כ'האב געזעהן ס'געהט א גאנג. פארוואס איך זיג אין די מעטשען, פאר וואס מיינע געגנער בעקומען מורא פאר מיר, ווייס איך אליין נישט. אויף די טרענירונגען פיהל איך נישט אין מיר קיין שום כוח, אבער ווען איך געה ארויס אויפ'ן רינג און קוק אן מיין געגנער בעקום איך די אמביציע צו זיגען, איך זאג דעם אמת, אז מאנכעסמאל דוכט זיך מיר, אז מיין געגנער לאפט זיך פון מיר שלאגען...

מיר געהען איבער אין געשפרעך אויף דער טעמע פון ראטהאלצ'ס ארויסטריטען געגען די היטלעריסטישע באקסער. ראטהאלץ זאגט, אז דאס איז דאס אנגעוועהטאגסטע פראבלעם, פון וועלכען ס'איז נישט פארהאן קיין אויסוועג.

— מיין קלוב „גוויאזדא - שטערן“ איז נישט מספים, אז איך זאל קעמפען געגען די דייטשען און פערשטעהט זיך, אז איך וואלט מוחל געווען דעם צווייפעלהאפטען כבוד, אפער וואס פאר א עצה האב איך די פוילישע רעפרעזענטאנץ מוז זוכען אלע שאנסען צו געווינען צווישען-מלוכה'שע מעטש. מ'האלט, אז איך בין איינער פון די שטארקסטע פונקטען אין דער פוילישער מאנשאפט און איך בין געצוואונגען צו קעמפען. די גרעסטע פערראכטונג רופען ביי מיר ארויס דעמאלט די יעניגע יודען וועלכע איך זעה אין זאל, ווען זיי האלטען, אז זיי קומען מיך זעהען, וואלטען זיי געדארפט נאכ'ן פערענדיגען מיין מעטש פערלאזען דעם זאל, זיי טוען דאס אבער נישט...

— גלויבט מיר, זאגט ראטהאלץ, אז איך פערלאז גלייך נאך מיין מעטש דעם זאל און איך זעה זיי „אונזערע דייטשע פריינד“ מעהר נישט אויף די באנקעטען און אין ערגיץ מעהר נישט.

— און ווי איז מיט דער אלימפיאדע אין בערלין? וועט איהר דארט פערטרעטען פוילען?

— די פראגע איז נאך נישט אקטועל, הלואי זאל נישט קומען דערצו. איך האב אנ'עצה ווי אזוי נישט צו פאהרען אויף דער אלימפיאדע, דהיינו: איך זאל מיך מאכען פערשפילען עטליכע מעטשען, דאס וועט אבער מיך קיינער נישט הייסען טון און איך אליין האלט נישט דערביי... כאראקטעריסטיש איז, אז דער לייטער פון דער דייטשער באקס-עקספעדיציע אין פוילען האט געהאלטען, אז איך בין דער זיכערסטער קאנדידאט אויף אלימפישען מייסטער אין מיין וואג. דערביי האט ער געשמייכעלט, ווען איך האב איהם אויפ'ן ארט אויפמערקזאם געמאכט, אז איך בין א יוד...

צום סוף האבען מיר געפרעגט ראטהאלצ'ן צי ער איז אין כעס אויף דער נעכטינער ענטשיידונג פון די ריכטער.

— ניין, איך ווייס, אז אויב איך וואלט ווירקליך רעמיזירט, וואלט די דעציזיע געווען פערשפילט, אויב די דעציזיע איז רעמי האב איך ווירקליך געוואונען.

נעכטיגער באקס-מעטש אין לאדז

ראטהאלץ איז בפירוש בע'עוולה'ט געווארען דורך די פונקטען-ריכטער

נעכטען איז אין „סקאלא“-טעאטער פארגעקומען דער ערשטער גרויסער באקס-מעטש צווישען דער רעפרעזענטאנץ פון לאדז און די באקסער פון יקפ. דער מעטש האט ארויסגערופען א געוואלדיגען אינטערעס צוליב דעם וואס אין דעם נעכטיגען מעטש ההאבען אנטיילגענומען די פוילישע מייסטער כמיעלעווסקי און ראטהאלץ.

דאס טעאטער איז געווען איבערפולט. אין דער רייהע נאך בילעטען האט מען געזעהען דעם פרעזידענט אינזש. גלאזעק, וועלכער האט געקויפט בילעטען אויפ'ן מעטש.

דאס פובליקום האט געמאכט ראטהאלצ'ן און כמיעלעווסקי'ן אונגעהויערע אוואציעס. אויך ווען ראטהאלץ איז ארויס פון טעאטער נאכ'ן מעטש האט איהם בעגלייט אנ'עולם פון טויזענד מענשען ביז ער האט זיך אריינגעזעצט אין א דראזשקע צוזאמען מיט די פארשטעהער פון „שטערן“-קלוב און איז אוועקגעפאהרען.

ראטהאלץ האט, לויט די פונקטען-ריכטער, דעם מעטש מיט ספאדענקעוויטש'ן רעמיזירט. דאס גאנצע פובליקום, אהן אויסנאהם, האט אבער בולט אנערקענט דעם זיג פאר ראטהאלצ'ן, וועלכער האט ווירקליך געמאכט מיט ספאדענקעוויטש'ן, וואס ער האט געוואלט. ס'איז באמת צו בעוואונדערען די דרייסטקייט פון די פונקטען-ריכטער: שראמא, לעוואנדאווסקי און לאכבראן, וועלכע האבען געוואגט ארויסצוטראגען א בעשלוס וועגען רעמי. האבען זיי טאקע בעקומען דעם ריכטיגען ענטפער פון פובליקום דורך פייפען און אנאויפהערליכע פראטעסטען.

די רעזולטאטען פון די נעכטיגע מאמשווי זענען פאלגענדע:

פליגען-געוויכט: בארטניאק (יקפ) האט אין דער דריטער רונדע בעזיגט גראודענס'ן (מכבי) דורך ק.א. האהן-געוויכט: זעלמער (לקס) האט אויף פונקטען בעזיגט אדאמסקי (יקפ), גאטפריד (הכח) האט בעזיגט שיקארסקי'ן (יקפ). ראטהאלץ האט כלומרשט רעמיזירט מיט ספאדענקעוויטש'ן. די ערשטע רונדע האט געהערט צו ראטהאלצ'ן, די צווייטע איז געווען גלייך, די דריטע האט אינגאנצען געהערט צו ראטהאלצ'ן.

פעדער-געוויכט: וואלפאוויטש (הכח) האט בעזיגט קאוואלסקי'ן (יקפ).

לייכטע וואג: וואזשניאקעוויטש האט געוואונען אויף פונקטען מיט וודאווינסקי (הכח).

האלב-מיטעלע וואג: בארטאשיק (זיעדנאטשא נע) האט געוואונען ביי באנאשאק'ן (יקפ) און מיטעלע וואג: כמיעלעווסקי האט געוואונען ביי פיעטשאק'ן (ק.ק.ס. קאליש).

רינג-ריכטער — ווראצלאווסקי.

ראטהאלץ אין „שטערן“-קלוב

נעכטען נאכמיטאג האט ראטהאלץ בעזוכט דעם „שטערן“-קלוב, צו וועלכען ער געהער. די מיטגלידער פון קלוב האבען איהם זעהר פייערליך אויפגענומען.

„פארוואס טאר די אלימפיאדע נישט פארקומען אין בערלין“

נעכטען האט אין לאקאל פון „שטערן“-קלוב געזאלט פארקומען א מיטינג א.ד.ט. „פארוואס טאר די ספארט-אלימפיאדע נישט פארקומען אין בערלין“. דער מיטינג איז אבער נישט ערלויבט געווארען.

טעניס אין לאדז

לעגיא (ווארשא) — רעפרעזענטאנץ פון לאדז 0:7

מאיעווסקי האט געוואונען מיט קאפעל, גאטשאל מיט בראוער, מאיעווסקי מיט בראוער, גאטשאל מיט טרעדער, יענדזשעיאווסקא מיט פרוי אולריכס, אויך די צוויי דאפעל-שפילען האבען די לאדזער פערשפילט.

טארן — לאדזער טעניס-קלוב 1:7

נעכטיגע ליגע-מעטשען אין לאנד

ווארשאוויאנקא — פאלאניא 0:2 (0:0)

גארבארניא — קראקאוויא 0:1 (0:1)

רוך — ל. ק. ס. 0:5 (0:2)

לעגיא — ווארטא 2:4 (2:2)

מעטשען וועגען אריינגעה אין דער ליגע

טשארני (לעמבערג) — וו. ק. ס. (ווילנא 0:2

לעגיא (פויזען) — דאמב (שלעזיען) 0:1

פריינדשאפט-מעטשען

נאפשוד (שלעזיען) — ווילסא (קראקא) 2:2

אינטערנאציאנאלער טעניס-מעטש

אונגארן — פוילען 2:3

מאראטאן-לויף אויף דער מייסטערשאפט פון פוילען

היינט איז פארגעקומען דער מאראטאן-לויף אויף די מייסטערשאפט פון פוילען. ס'האבען אנטיילגענומען 16 ספארטלער. געענדיגט האבען דעם לויף 9 ספארטלער. דאס ערשטע ארט האט פערנומען פזשיבילקא (סקרא, ווארשא).

נעכטיגער יום-טוב פון פיזישער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג

דער שטאטישער קאמיטעט פאר פיזישער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג האט נעכטען ארגאניזירט א הערליכען ספארט יום-טוב.

דער יום-טוב האט זיך אנגעהויבען 9 א זייגער אינדערפריה מיט א תפילה אין דער קאטעדרע און דאן איז 10 א זייגער פארגעקומען א דעפילאדע פון די קלובען, פעראיינען, סקויטען, מיליטערישע צוגרייטונג און ספארט-גרופען אין די שולען. אין אלגעמיין האבען אין דער דעפילאדע אנטיילגענומען 10 טויזענד ספארטלער און גימנאסטיקער.

3 א זייגער נאכמיטאג האט זיך אויפ'ן ל.ק.ס. פלאץ אנגעהויבען דער אייגענטליכער ספארט-פראגראם. דעם פלאץ האבען אנגעפולט 12 טויזענד צושויער און די אנטיילנעמער אין די איבונגען האבען בעטראפען 2 טויזענד.

א הערליך בילד זענען געווען די גימנאסטישע איבונגען פון הונדערטער גימנאסטיקער מיטאמאל. ווייטער זענען געקומען לייכט-אטלעטישע פראדוקציע און פערשידענע ספארט-שפילען. אין די ראהמען פון די פערמעסטונגען איז פארגעקומען א לויף אויף 1500 מעטער פאר דער שול-יוגענד. דעם לויף האט געוואונען אגאטער (דייטשע גימנאזיע) פאר אלעיניטשאק. דעם 1500-מעטער לויף פאר ארגאניזירטע אין ל.א.ז.ל.א. האט געוואונען מלאטקעוויטש פון ווימא.

—=—

די פאבריקס-פוסבאל-מאנשאפטען ווערען פונאנדערגעלאזען

נאך „גייער“ איז איצט געקומען די פוסבאל-סעקציע פון י. ק. פ.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער פוסבאל-סעקציע ביי י.ק.פ. איז בעשלאסען געווארען פונאנדערצולאזען די פוסבאל-סעקציע ביי דעם דערמאהנטען קלוב.

די סיבה פון פונאנדערלאזען די סעקציע איז קודם-כל דער פאקט, אז זי האט כסדר געברענגט א בעדייטענדען דעפיציט און דערביי נישט געהאט קיין שום פעראינטערעסירונג מצד דעם ספארט-פובליקום. די איטערעסאנטסטע מייסטערשאפטס-מעטשען פון דעם קלוב האבען געברענגט אין דער קאסע הענסטענס... 10 זלאטעס.

מ'דארף אנווייזען, אז די סעקציע איז ספארטליך געווען נישט שלעכט אוועקגעשטעלט און איז געווען איינע פון די בעסטע מאנשאפטען אין דער „בע“-קלאס. י.ק.פ. איז שוין די צווייטע פאבריקס-מאנשאפט, וועלכע ווערט פונאנדערגעלאזען, צוליב עהנליכע סיבות איז אויך שוין פונאנדערגעלאזען געווארען די פאבריקס-מאנשאפט פון „גייער“. די פוסבאל-שפילער פון י.ק.פ. זענען אלע איבערגעגאנגען צו ל.ק.ס. און אויפ'ן נעכטיגען מייסטערשאפטס-מעטש צווישען לקס 1 און לטסג האבען שוין געשפילט 5 שפילער פון י.ק.פ. איינער פון די יקפ-שפילער לעוואנדאווסקי זאל אויך פערשטארקען די ליגע-מאנשאפט פון ל.ק.ס

לייכט-אטלעטישע ארבייטער-מייסטערשאפט

אין די לייכטאטלעטישע מייסטערשאפטען פון די ארבייטער - קלובען אין פוילען האט דאס ערשטע ארט פערנומען די ווארשאווער „סקרא“.

הערבסט-רונדע פון „א“-קלאס אין לאדז

רעזולטאטען פון די נעכטיגע 5 פוסבאל-מעטשען

שבת האט זיך אנגעהויבען די הערבסט-רונדע פון דער „א“ קלאס אין לאדז. אויפ'ן ערשטען פייער זענען געקומען „ווידזעוו“ מיט דער יודישער מאנשאפט פון „מכבי“, דאס שפילען איז נישט געשטאנען אויף קיין הויכער מדרגה, די רעזולטאטען פון די שבת'דיגע און נעכטיגע „א“-קלאסיגע מעטשען זענען פאלגענדע:

ווידזעוו — מכבי 0:3 (0:0)

ס. ק. ס. — ווימא 0:2 (0:1)

פ. ט. צ. — וו. ק. ס. 0:1 (0:0)

בוזשא — אוניאן-טורינג 1:2 (0:2)

ל. ק. ס. 1 — ל. ט. ס. ג. 1:3 (1:2)

וועט-לויף פון באקסערס

פארן אנהויב פון באקס-סעזאן האט דער לאדזער באקסער-קרייז-פערבאנד איינגעארדענט א פעלד-לויף פאר באקסערס. ס'האבען אנטיילגענומען צוואנציג באקסער.

דער וועט-לויף איז געווען זעהר אינטערעסאנט. די גאנצע צייט האט געפיהרט קמערא (ווימא), ערשט ביים סאמע סוף האט איהם אויסגעמיטען דעקא (גייער), וועלכער האט געוואונען דעם לויף אין 9 מינוט 35 סעקונדען. דער צווייטער איז געווען קמערא אין 9 מינוט 38 סעק. דאן אסטראווסקי (גייער), מאדעי (לקס), זאלעווסקי (ווימא) און קוניקאווסקי (גייער).

צוליב'ן 25-יעהריגען יובילעאום פון בית-התפלה אין פילהארמאניע

אלע נדרים אין די ימים-נוראים בעשטימט לטובת דער קק"ל-קאלאניע אויפ'ן נאמען פון הרב אברהם הכהן קוק ז"ל

היינטיגען יאהר פייערט דאָס היגע בית-התפלה אין פילהאַרמאָניע - זאָל איהר 25-יעהריגען יובילעאום.

דער דאָזיגער בית-התפלה, וועלכער איז אין משך פון אַ האַלבען יובל פון זיין עקזיסטענץ געוואָרען זעהר בעליבט אין שטאָט, האָט לעצטענס איינגע־פיהרט אַ דאַנק דער איניציאַטיווע פון איהר גרינדער ה' ישראל זעלמאַנאָוויטש — אַ שעהנע טראַדיציע צו בעשטימען אַלע נדרים אין די ימים-נוראים לטובת דעם קרן-קימת לישראל.

היי־יאָהר, צוליב'ן 25-יעהריגען יובילעאום זע־נען די נדרים בעשטימט געוואָרען לטובת דער קק"ל-קאָלאָניע אויפ'ן נאָמען פון הרב קוק ז"ל.

דער דאָזיגער שעהנער טאַט דאַרף באמת בע־גריסט ווערען און עס וואָלט כדאי געווען, אַז אויך די גבאים פון די אַנדערע שוהלען און בתי־תפלות זאָלען דעם ביישפיל נאָכטון און דערמיט מיטהעלפען צו פערגרעסערן דעם יודישען באָדען בעזיץ אין ארץ ישראל.

נישט אין אדיס-אבעבא

זונטאג-ארבייט פון דער פאגאטאוויע

(א) פאָגאָטאָוויע איז נעכטען ארויסגערופען גע־וואָרען אין אַ רייה ערטער, ווען זי האָט ערטיילט ערשטע הילף, צו פערזאָנען, וואָס האָבען „אונטער דער ווירקונג פון „גלעזעל" אויסגעפרובט זייערע ליידענשאַפטען, אָדער צו זייערע קרבנות.

אזא איז ערטיילט געוואָרען ערשטע הילף צו:

סטעפאַן סאַבדים'ן (פון מלינאַרסקא 49), אויף נאַרוטאָוויטשא נאָם 36, וועלכער איז צושלאָגען גע־וואָרען דורך אומבעקאַנטע פערשוינען.

צו דעם אַלטען פאַרפאָלק יוזעף און קאַטאַזשינא מאַטישאַיק אויף 11 ליסטאָפּאַדא 11, וועלכע אומ־בעקאַנטע פערשוינען האָבען געפעהרליך „צורעכט־געמאַכט".

צו באָלעסלאַוו ראַשאַק'ן (אויף בזשעסקא 9), וועלכען מ'האָט צושטאָכען די ברוסט און דעם קאָפּ.

צו קאַזשימיעזש ווילגאָס — אויף קיאָווסקא 10.

צו באָלעסלאַוו בראַטשקאָווסקי (פון פיוונע 53). וועלכען מ'האָט צוהרגעט אויף דאַג קילינסקיעגאָ און סענאַטאָרסקא.

צו פעליקס קאָוואַלסקין און יאַן סטאַלאַרעקן — אויף ראָג מלינאַרסקא און בזשעזשינער — קרבנות פון אַ געשלעג.

פאָליציי פרובט צו דערגיין ווער עס זענען געווען די איניציאַטאָרען פון די געשלעגן.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעלנאַם 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונט

טויט-שטראף פאר אפיום-הענדלער אין כינע

...

טויט-שטראף פאר אפיום-

וויכערער אין כינע

(ענדע פון דער פערטער זייט)

נישט קיין הילפס-טרופען, נישט קיין אַמוניציע, און נישט קיין לעבענסמיטעל.

דעם 15 נאָוועמבער הויבט דאָס ענגלישע מיליטער, וואָס איז גרופירט אין בריטיש סאמאלי, אַן אַנאָפענסיווע. דער ציל איז נישט צו דער־לאָזען צו אַ פאַראייניגונג צווישען די איטאַליענישע אַרמעיען פון עריטרעא און איטאַליעני שסאמאלי דער מאַרשאַל באדאגליא שטעלט אָפּ דעם מאַרש פון די קאָלומנעס און פעראָרדענט אַן איבערגרופירונג פוןביידע אַרמעיען.

דאָס איטאַליענישע מיליטער אין קירענאַיקא אונטער דער פיהרונג פון מאַרשאַל באלבא. מאַר־שירט אַריין קיין עגיפטען. זי טרעפט אָן אויף אַ ווידערשטאַנד מצד דעם שטאַרק פערפעסטיגטען פראָנט ,וואָס פערטיידיגט אַלעקסאַנדריען און קאַ־אירא.

מאַרשאַל באַלבאָ בעשטימט אויף דעם 20 נאָוועמבער אַ גענעראַל אָפענסיווע אויפ'ן גאַנצען עגיפטישען פראָנט, די ים, לופט און יבשה כחות זענען אַנגאַזשירט אין דער אַקציע. די צווייטע איטאַליענישע ים עסקאַדרע בעקומט דעם בעפעהל צו אַטאַקירען דעם ענגלישען פלאָט, וואָס געפינט זיך אין פאָרט סאיד. די ערשטע איטאַליענישע אַרמעי, וואָס האָט נישט געקענט יוי געהעריג אונ־טערשטיצט ווערען דורך אַנ'אַרטילעריע-צוגרייטונג האָט נאָר אַ טיילווייזען ערפאָלג, די ענגלישע עגיפטישע פיכאָטע האָט אויפגעהאַלטען די פאַ־זיציעס אַרויסרופענדיג אַ פאַניק אין די רייהען פון איטאַליענישען מיליטער דורך אַ קאָנטער אָפענ־סיווע פון קליינע טאַנקס.

די איטאַליענישע לופט באַזעס וואָס יוערען כסדר אַטאַקירט דורך דער ערשטער און צווייטער בריטישע לופט דיוויזיעס האָבען שטאַרק געליטען. די צווייטע איטאַליענישע ים עסקאַדרע, וואָס איז אַטאַקירט געוואָרען דורך די בריטישע לופט כחות האָט אויך שטאַרק געליטען. דער אָנגריף אויפ'ן ענגלישען פלאָט ביי אבוקיר ווערט אָפּגעשטויסען.

ראַדיאָ-פראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 23-טען סעפּטעמבער

6.34 — גימנאַסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוידיציע פאַר שולען. 11.57 — צייט-סיגנאַל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — קאָנצערט. 1.30 — טאַנץ-מוזיק. 3.12 — בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.30 — מוזיק. 4 — לעקציע דייטש. 4.15 — מוזיק 4.45 — סקעטש. 5.15 — אַ מינוט פּאָעזיע. 5.20— מוזיק. 5.40 פליטען. 6 — אַמעריקאַנער לידער. 6.30 — „מיט עראָפּלאַנען איבער לאָדזשער דעכער" — שמועס פאַר קינדער. 6.45 — פליטען. 7.20 — רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.35 — ספּאָרט. 7.50 — אַקטועלע שמועסען. 8 — מוזיק. 8.45 — אָוונט-ידיעות. 9 — פאַרטעפּיאַן - קאָנצערט. 9.30 — ליטעראַרישער אָוונט. 10 — סימפ. קאָנצערט. 11— ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 — פליטען.

דער איטאַליענישער פלאָט ציהט זיך צוריק אויף מאַלטאַ.

די איטאַליענישע פערלוסטען אויף דער יבשה, ים און לופט זענען גרויס, נישט קיין קלענערע האָט אויך געליטען דער ענגלישער לופט פלאָט. דעם ערפאָלג וואָס ענגלאַנד האָט אָבער געהאַט דורכ'ן באָמבאַרדירען די איטאַליענישע לופט באַ־זעס ברענגען נצחון פון די ענגלענדער.

דעם 21 נאָוועמבער קומט מוסאָליני אָן אויפ'ן קריגס-פלאַץ און נעמט איבער די הויפּט - אָנ־פיהרונג.

דאַ רייסען זיך איבער די סטראַטעגישע בע־טראַכטונגען פון דעם אָנגעזעהענעם אָפיציר פון פראַנצויזישען גענעראַל שטאַב. דער ווייטערדי־גער גאַנג פון די געשעהענישען איז אויך פאַר איהם שווער פאָראויסצוזעהען. און אפשר זענען אין די ווייטערדיגע אַפּזען בעהאַלטען אַזעלכע גרויליגע מעגליכקייטען ,אַז די קאַלטע אויס - רעכענונג פון שטאַב-אָפיציר קאַפּיטולירט פאַר זיי.

היינט פּרעזענטירען מיר! וואונדערבארער פילם פון אונשטערבליכער מוזיק פון פראַנצישעק שוּבערט א. ג.
„נישט פערענדיגטע סימפאניע"
דאָס מעכטיגסטע פילם-מייסטערווערק פון דער עסטרייכישער פּראָדוקציע. —::— אויספיהרער: Hans Jaray, Marta Eggert
רעזשי: Willy Forst — פּראָדוקציע: Sascha Film Wiedeń
אויסער'ן פּראָגראַם: אַקטואַליטעטען פון P.A.T. פון לאַנד און אויסלאַנד.
אָנהייב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.
קלאַנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

צו פערדינגען אַ שיין זוניג צימער מיט אַ בעזונדערען איינגאַנג 2. שטאָק פאַר איין אָדער צוויי יונגעלייט ביליג. שרודמיעסקאַ 25/18.

פערשידענעס

אַ שעהן מאָסיוו געוועלב-איינריכ־טונג זאָפאָרט ביליג צו פערקויפען. צו ערפאַהרען ביים וועכטער פּיעטריקאָווער־גאַס 294.

נעגען בעלוינונג! עס ווערט געזוכט אַ מענש, וועלכער וויל געבען זיין בלוט אויף אַ טראַנספוזיע. מעלדען זיך אין שפּיטאַל, דרעוונאָווסקאַ 75 פון 9 ביז 10 פריה. 10659

Dyrektor muzyczny Henryk Jabłoń wznowił lekcje gry fortepianowej, śpiewu oraz solwedżja Informacje: Kopernika 23, tel. 161-05. 10528

וויכטיג פאַר שפּעקס-סוחרים! איך נעהם אָן אויסצופּערטיגען שפּעקס, די בעסטע אויספיהרונג צו ביליגע פּרייזען. יעקיל וואָלף, 11. ליסטאָפּאַד 3.

צוליב אבריזע איז צו פערקויפען פון זאָפאָרט אַ רענדער-מאַשין פאַבריק-טריקאָטאַזש אין בעסטען צושטאַנד. צו ערפאַהרען פּילסודסקיעגאָ 14, ביי לעווי־קאָוויטש.

פרייע פּאָסטענס

נויטיג צו סוועטערס אַ אָבערלאָק־נייהערין אויך אַ מאַשינערין און וויקאָנ־טשאַרקעס, גאָפּליינסקי 12, וו. 23.

ס'ווערט געזוכט אַ שיק-יונגעל און אַ שטריקער אויף אַ 7-ער און 8-ער מאַשין, ביי מעשבערג, נאָוואָ מיעסקאַ 26.

אַ מיידעל, וואָס איז בעקאַנט אין דער גאַלאַנטעריע-בראַנזשע מיט גוטע רעפערענצען ווערט געזוכט. גאַלאַנטעריע Legjonów 22 ס'קען זיין פון פּראָווינץ.

נויטיג אַנ'אַנגעפּענגער צו אַ סוועטער־מאַשין. צו ערפאַהרען פאָלודניאָווע 94, וואוינונג 4. 10665

ס'ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע שפּולערין ביי מ. ניימאַן, פּולנאָצנאַ 10, צווייטער הויף, אין קעלער. 10667

עס ווערט געזוכט אַרויסצוגעבען אַרבייט אויף 5-ער און 4-ער שטריק־מאַשינען. צו ערפאַהרען ביי השמער. זגערזשער 28.

ראַקאַלעז

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר אַ בע־סערען יונגערמאַן ביי אַנ'אַנשטענדיגער פאַמיליע מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג. צו ערפאַהרען פּאָלודניאָווע 12, פראָנט, 1. שט. וו. 18.

אַ בעקוועהם אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונגענמאַן איז אָפּצוגעבען. פּאָמאָרסקאַ 14 אָפיצינע, 2. שטאָק, בינשטאָק.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּלעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

DR. MED.
Szymon Grynberg
פּילסודסקיעגאָ 55. טעל. 168-58
(אָרדינירט זומער אין ווישניאָוואַ-גוראַ)
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
וואוינט יעצט: פּיעטריקאָווער 81, טעל. 100-57.
נעמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוונט.

DR.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 122-95.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 6—8 אָוונד.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164
Tel. 114-20.
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.00.

Dr. med.
Dr. ROSENZWEIG
צוריקגעקעהרט
Piłsudskiego 72
telefon 128-74
נעמט אָן פון 9—10 און פון 6—7 אָוו.

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אָן ביי זיך זשעלאַנאַ 8a, טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פּאַמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

ד"ר מ. ווינבערג
מעד.
נערווען-קראַנקהייטען (עלעקטריזאַציע)
זשעראָמסקיעגאָ 25, טעל. 172-20
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 5—8 אָוונד.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
Gdańska 11
טעל. 123-47. (רוג קאָנסטאַנטינער)
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער-שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי דאָקטאָר
אַ בעראַטונג 3 זל.

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוועכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9—11 און פון 6—8 אָוונט

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגעראַפטשאַ
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָוונד.

LEKARZ-DENTYSTA
Feliks Seidengart
mieszka obecnie
ZAMENHOFFA 1 tel. 139-24
przyjmuje 10-1 i 3-7.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
[illegible]
אַבאָנעמענטס-פּרייז
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

יודיש לעבען אין אַרגענטינא

אין ווילנער „טאָג" לייענען מיר:

שוין אַ פּאָר יאָהר ווי די אַרגענטינער יודישע צייטונגען ווערען נישט אַריינגעלאָזט קיין פּוילען און אַלע ידיעות פון דאָרטען דערגייען צו אונז דורך אומוועגען. מען דאַרף דעריבער אויסנוצען יעטוועדע געלעגענהייט און דערוויסען זיך בייַ די געקומענע, וואָס עס הערט זיך אין דעם ווייטען זילבער־לאַנד. און ווער ווייס מעהר און קען בעסער דערציילען ווי דער אימפּעטפולער, ריהרעיודיגער יעקב באַטאשאַנסקי!

פון אָפּגעריסענע שמועסען מיט אונזער גאַסט פערצייכענען מיר בעזונדערע טשעקאַווע זאַכען.

יודיש טעאַטער

אין אַרגענטינע איז א גאַסטראָלערען־סיסטעם. עס קומט א גאַסט, שפּילט אָפּ זיין רעפּערטואַר און פאָהרט אַוועק. דער עולם איז דערצו אַזוי געוויינט געוואָרען, אַז אַרגענטינער אַקטיאָרען מעגען אַליין שטעלען די שענסטע פאָרשטעלונג — קומט קיינער נישט. דאָס וועט מוזען ברענגען צו א באַנקראָט פון אַרגענטינער יודישען טעאַטער, ווייל עס האָבען זיך שוין אויסגענומען די גאַסטראָלערען און קיינע קומען נישט צו.

דער טעאַטער ווערט אָנגעפיהרט דורך די אַקטיאָרען גופא, ווייל בייַ אַ גאַסטראָלערען־סיסטעם קען אַ דירעקטאָר נישט עקזיסטירען. דער חשבון איז אַ פּשוטער. 35 פּראָצ. נעמט דער גאַסטראָלער, 50 פּראָצ. קאָסטען די דעקאָראַציעס, בעלייכטונג, רעקוויזיט, מאַשיניסטען א. ד. גל. בלייבט 15 פּראָצ. אויף אויסצוהאַלטען די טרופּע און דערפון דאַרף נאָך געניסען דער דירעקטאָר. ווי זשע קומט אויס דער אַקטיאָר ווען ער פיהרט אַליין אָן מיט'ן טעאַטער? מאַטערט ער זיך טאַקע.

ביז איצט האָט מען דאָס רוב געשפּילט אין אַרגענטינער יודישען טעאַטער שונדשטיק. די טעאַטער־קריטיק בעציהט זיך צום רעפּערטואַר אַזוי: הורהלעך אויף דער ביהנע רייסט מען אַרונטער אומ־ברחמנותדיג. אויב די פּיעסע איז א שונדישע, אָבער זי פערמאָגט נישט קיין תורהלעך — שרייבט מען גלאַט, אַז עס טויג נישט. קיין שאַרפע קאַמפּאַניע געגען שונד ווערט לעצטענס נישט געפיהרט. די אַלע אָנגעהויבענע אַקציעס האָבען געהאַט דעם זעלביגען סוף: די רעצענזענטען זענען מיד געוואָרען.

די אימיגראַציע פראַגע

ביז מיט דריי יאָהר צוריק האָט נאָך דער יודישער ישוב געהאַלטען אין בראָיזען. די לעצטע עטליכע יאָהר איז שוין שטילער ווייל די אימיגראַציע האָט זיך אָפּגעשטעלט. פונדעסטוועגען פערנעמט נאָך אַרגענטינע אַפילו איצט דעם צווייטען אָרט נאָך פאַלעסטינע אין דער איינוואַנדערונגס־טאַבעלע — 15—16 טויזענד יודען אַ יאָהר.

דער געזעץ וועגען אימיגראַציע־בעגרעניצונג איז אָנגענומען געוואָרען אויף פיר יאָהר און איבער־אַ־יאָהר ענדיגט זיך דער טערמין. וואָס עס וועט דאַן זיין — ווייס מען נישט, אָבער אַפילו אין די קאָנסערוואַטיווע קרייזען איז מען געגען פערלענגע־רען דעם פערבאָט, אַז אַזאַ יונג לאַנד ווי אַרגענ־טינע נויטיגט זיך אין דעם טעמפּ, וואָס עס׳ ברענגען מיט זיך נייע מענשען־שטראָמען.

אַנטיסעמיטיזם

בייַ די אַרגענטינער יודען קומט פאָר אַ גי־כער איבערשיכטונגס־פּראָצעס, די הויפּט־פּרנסה בייַ די יודען איז געווען פּעדלעריי. ווען ס׳איז אָנגעקומען דער קריזיס (נישט אַזאַ גרויסער ווי אין דער וועלט) האָבען די ערשטע פון איהם געליטען די פּעדלער: די קונים האָבען אויפגעהערט צאָהלען די חובות. אַ גרויסער פּראָצענט פון די פּעדלער איז דאַן אַריבער צו דער מעבעל־ און קאָנפעקציע־אינ־דוסטריע. יודען האָבען דאַן אויך געשאַפען אַ נייע אינדוסטריע — ביליגער טריקאָטאַזש, וואָס האָט זיך אָנגענומען און רייך געמאַכט א סך מענשען. די ביליגע אינדוסטריע האָט דערבראַכט צום באַנק־ראַט פון די אַרגענטינער איינגעזעסענע סוחרים, וואָס פלעגען ביז דאַן ברענגען סחורה פון אויסלאַנד און נעמען גרויסע פּרייזען. די יודען האָבען אָבער מיט זייערע וואָליועלע טריקאָטאַזש־אַרטיקלען פערפלייצט דאָס גאַנצע לאַנד און דאַרין דאַרף מען זוכען איינע פון די סיבות פון וואַקסענדיגען אַנטי־סעמיטיזם אין אַרגענטינע.

עס ווערט אויך געפיהרט א היטלעריסטישע אַגיטאַציע אין לאַנד. מען האָט שוין אויפגעדעקט די נעסטען וואָס פיהרען אָן מיט דער העצע.

דער „אַריינגאַנג פאַר טמאים פער־באָטען"

מען האָט א סך געשריבען אין די יודישע בלעטער פון דער גאַנצער וועלט וועגען יעקב באַ־טאשאַנסקין דעם קעמפער געגען די אַרגענטינער פרויען־הענדלער.

דאָס איז געווען אין 1927. די יודישע פרויען־הענדלער אין בוענאָס איירעס זענען געוואָרען נאָהענ־טע מחותנים מיט יודישע אַקטיאָרען. אויף בענע־פיסען פלעגען זיי ברענגען מתנות, בלומען. פלעגען אויסקויפען די ערשטע רייהען און זיך צעלייגען מיט די בייכער און גאָלדענע זייגערס, אַרויספינקלען מיט די גרויסע ברילִיאַנטען. עס איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז די פּאָליציי פלעגט אַרומרינגלען דעם יו־דישען טעאַטער אין מיטען אַ פאָרשטעלונג און מאַ־כען אַן־אָבלאַווע אויף די פרויען־הענדלער (באַטיר־לעך נישט, כדי זיי צו אַרעסטירען, נאָר — אַרויס־צופרעסען געלד).

באַטאָשאַנסקין איז דאַן איינגעפאַלען אָנצו־הויבען די אַקציע געגען די פרויען־הענדלער מיט אַ פּיעסע, וואָס זאָל זיי מאַכען צו אַש אין זייער אייגענעם נעסט. די פּיעסע איז געווען ל. מלאַכיס „איבערגוס". אַדאָלף מידע, דער טעאַטער־דירעק־טאָר, האָט זיך אָבער פון דעם פאַרשלאַג אָפּגעזאָגט: עס וועט איהם קאַליע מאַכען דעם געשעפט. באַטאָשאַנסקי האָט אויף דעם געענטפערט, אַז אויב די פּיעסע וועט נישט געשטעלט ווערען וועט סיי ווי סיי „דאָס געשעפט" ליי'ען, ווייל פון טעאַ־טער וועט אַוועקגיין די גרויסע מאַסע טעאַטער־גייער. מיט אַן אַרטיקעל וועגען דעם גאַנצען ענין האָט דאַן באַטאָשאַנסקי אָנגעהויבען די קאַמפּאַניע געגען די פרויען־הענדלער, וועלכע האָט זיך גע־צויגען עטליכע חדשים, האָט אויפגעוועקט די גאַנ־צע יודישע אַרגענטינע. און נישט קוקענדיג אויף די שענדליכסטע בילבולים, וואָס די געגנער האָבען אָנגעווענדעט אין דעם קאַמף געגען באַטאָשאַנסקין, איז ער און „די פּרעסע", וואָס איז געשטאַנען הינ־טער איהם, אַרויס פון דער דאָזיגער קאַמפּאַניע מיט אַ פולען נצחון. פון דאַן אָן איז אין יודישען טעאַטער „דער אַריינגאַנג פאַר טמאים פער־באָטען".

זייט ווען ווייסען מיר פון „וואַלוטעס"?

פון ז. האַבער

חוץ פּוילען, שווייץ און ליטע איז כמעט אין דער גאַנצער וועלט נישט פערהאַנען קיין איין לאַנד, וואָס האָט נישט איינגעפיהרט פערשידענע אחריות בייַם אַרויספיהרען געלד קיין אויסלאַנד. אין 29 לענדער איז אין די לעצטע צעהן יאָהר דער ווערט פון'ם אייגענעם געלד געפאַלען און מיט מיה און נויט, דורך פערשידענע שווערע געזעצען סטאַרעט מען זיך דאָס געלד צו דערהאַלטען, עס זאָל נישט נאָך מעהר פאַלען.

די שווערסטע „וואַלוטעס־געזעצען" זענען גע־שאַפען געוואָרען אין דייטשלאַנד. פון דאָרט טאָר מען אין אויסלאַנד נישט אַרויספיהרען מעהר ווי צעהן מאַרק (ערך 4 דאָלאַר). דעם דאָזיגען סכום מעג מען נאָר אַרויספיהרען אין מינצען. קיין פּאַפּיר־געלד טאָר מען לחלוטין נישט אַרויספיהרען, האָט עמיצער בייַ זיך די צעהן מאַרק אין פּאַפּיר, מוז ער זיי אויף דער גרעניץ אויסבייטען.

נישט בעסער איז עס אין אונגאַרן, פון דאָרט טאָר מען נישט מעהר אַרויספיהרען ווי דרייסיג פּענגע (ערך זעקס דאָלאַר), — עסטרייך איז דאָס איינציגע לאַנד וואָס האָט געמאַכט א חילוק צווי־שען אייגען געלד און פרעמד געלד (וואַלוטען). פון עסטרייך מעג מען בלויז אַרויספיהרען צוויי־הונדערט שילינג (ערך פערציג דאָלאַר) פון פרעמד געלד מעג מען אָבער חוץ לזה אַרויספיהרען פאַר הונדערט דאָלאַר.

ווער ס׳מיינט אָבער אַז די פערשידענע „וואַלוטעס געזעצען מיט אַלע זייערע חומרות זענען ערשט נולד געוואָרען נאָך דער „וועלט־מלחמה, דער האָט א גרויסען טעות.

דער טערקישער יוד ניסים עפענדי, איינער פון די גרעסטע סוחרים און וועלט־רייזענדערס פון'ם אַכצעהנטען יאָהרהונדערט, דערצעהלט אין זיין „לעבענסווערק", דאָס בעסטע ספר, וואָס גיט אונז איבער זיטען און מנהגים פון יענער צייט. אַז פון'ם יאָהר 1740 ביז'ן יאָהר 1786 האָט ער זיך יעדעס מאָל, פאָהרענדיג פון'ם לייפּציגער יריד, געמוזט אָפּשטעלען אין ווין, ווייל דאָ האָט ער געמוזט אי־בערבייטען די טערקישע טאַלער אויף עסטרייכישע קייזערליכע טאַלער, אויפ'ן וועג האָט מען שטרענג דורכגעקוקט אַלע חפצים, ווען מען האָט בייַ אימי־צען געטראָפען פרעמד געלד. חוץ עסטרייכישע טאַלער, האָט מען זיי בייַ איהם צוגענומען אָהן רחמנות אין דער טערקיי ווידער האָט מען איהם די טאַלער איבערגעביטען אויף טערקיש געלד.

סוף פון'ם 18. יאָהרהונדערט ביז'ן יאָהר 1820, עטליכע יאָהרען נאָך די מלחמות פון נאַפּאָ־לעאָן, האָט מען זיך אין ערגיץ נישט אומגעקוקט וועגען „וואַלוטעס, מ'האָט געמעגט האַנדלען מיט „אַלערליי" דעוויזען און קיינעם האָט עס נישט געאַרט.

ערשט פון 1820 ביז 1848 זענען אין עטליכע לענדער ווידער איינגעפיהרט געוואָרען עטליכע חומרות בנוגע „וואַלוטעס". אָבער זיי זענען געווען אַזוי נישטיג, אַז זיי האָבען קיינעם נישט געשאַדט.

ערשט נאָך דער לעצטער וועלט־מלחמה האָבען כמעט אַלע לענדער געפונען, אַז דאָס איינציגע גליק זייערס, הענגט אָפּ פון די וואַלוטעס... אומעטום האָט מען אָנגעהויבען איינצופיהרען אַלץ שאַרפערע און שטרענגערע געזעצען בנוגע האַנדעל מיט וואַ־לוטעס.

די דאָזיגע געזעצען האָבען עס דערצו געבראַכט אַז פּאַוואָלי, פּאַמאָלי האָט זיך דער גאַנצער האַנדעל אָפּגעשטעלט און ביסלעכווייז האָבען די „וואַלוטעס־געזעצען" אויף דער גאַנצער וועלט, געבראַכט דאָס דאָזיגע איבערקעהרעניש אין עולם המסחר, וועל־כעס רופט זיך, וועלט־קריזיס...

אַ גרויסער פריינד פון ציוניזם אין געשטאָרבען

ערקלערונג פון פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו

פּאַריז. אַ פאַרשטעהער פון „פּאַריזער היינט" האָט זיך געווענדעט צום פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו, — וועלכער ווייַלט איצט גראַד אין פּאַריז אויף דער דורכרייזע קיין לאָנדאָן, — מיט דער ביטע איבערצוגעבען זיינע ערינערונגען וועגען פערשטאָרבענעם זשול קאַמבאָן. פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו האָט אין דער צייט פון וועלט־קריג פיל פאַרהאַנדעלט מיט דעם בעריהמטען פראַנצויזישן מלוכה־מאַן, בעת די בעמיהונגען אין פראַנקרייך וועגען פראַנצויזישע רעגירונגס־קרייזען וועגען דער אַנער־קענונג פון די יודישע רעכט אויף ארץ ישראל.

פּרעזידענט סאָקאָלאָוו האָט אונז געזאָגט:

— איך בין טיף גערירט פון דער טרויעריגער ידיעה. מיר פערלירען אַ גרויסען פריינד, וועלכער האָט געהאַט היסטאָרישע פערדינסטען פאַר אונזער זאַך. מיט זיין טויט פערשווינדט איינע פון די לעצטע ליכטיגע פּערזענליכקייטען, וואָס זענען נאָך פערבליבען פון יענער גרויסער עפּאָכע, ווען מיר האָבען זיך בעמיהט וועגען דער אַנער־קענונג פון אונזערע רעכט אויף ארץ ישראל — פון דער עפּאָכע פון וועלט קריג, ווען עס האָט זיך ענטשיידעט דער גורל פון פעלקער און לענדער.

זשול קאַמבאָן האָט גוט פערשטאַנען דעם ציוניזם און האָט זיך מיט דער גרעסטער סימפּאַטיע בעצויגען צו אונזערע שטרעבונגען און צילען. פיל יאָהרען בין איך מיט איהם געווען בעפריינדעט. נאָך אין לעצטען יאָהר, ווען איך בין געווען אין פּאַריז, האָבען מיר זיך געזעהען, ער האָט זיך די גאַנצע צייט שטאַרק אינטערעסירט מיטן דער ענט־וויקלונג פון ציוניזם און מיט דעם ערפאָלג פון אונזער אויפבוי־אַרבייט אין ארץ־ישראל.

אָנהויבענדיג פון יאָהר 1916 — זאָגט אונז ווייטער פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו — האָב איך מיט זשול קאַמבאָן פיל פערהאַנדעלט וועגען אונזער זאַך, און ער האָט מיר זעהר פיל מיטגעהאָלפען אין מיינע בעמיהונגען אין די פראַנצויזישע רעגי־רונגס־קרייזען, ער איז דאַן געווען גענעראַל־סעקרעטאַר פון קעי ד'אָרסעי. אויפנעהמענדיג מיט דער גרעסטער סימפּאַטיע און פערשטענדניש די צילען פון ציוניזם, וועלכע איך האָב איהם פאָרגע־שטעלט, האָט ער מיך בעקענט מיט אַנדערע אָנגע־זעהענע פראַנצויזישע מלוכה־מענער און מיר גע־האָלפען זיי צו געווינען פאַר מיין אויפגאַבע.

זשול קאַמבאָן האָט פיל אויפגעטון לטובת דער ערשטער פּאַלעסטינא־דעקלאַראַציע, וואָס מיר האָבען דאַן בעקומען פון פראַנצויזישן פּרע־מיער ריבאָ, און וועלכע איז אונז געגעבען ב... וואָרען נאָך פאַר דער באַלפור־דעקלאַראַציע. שפּע־טער האָט מיר זשול קאַמבאָן פיל מיטגעהאָלפען צו בעקומען די פראַנצויזישע צושטימונג צו דער באַלפור דעקלאַראַציע. דער פערשטאָרבענער איז געווען אומערמידליך אין זיינע בעמיהונגען לטובת אונזער זאַך. עס האָבען זיך דאַן געביטען אייניגע פראַנצויזישע קאַבינעטען, זשול קאַמבאָן איז פעסט געבליבען אויף זיין אַמט אין אויסערן־מיניסטעריום, און האָט אונז, אָהן איבעררייס, ווי אַ אמתער פריינד מיטגעהאָלפען צו בעקומען די פראַנצויזישע צושטימונג צו דער באַלפור דעקלאַראַציע.

צוזאַמען מיט פּאָל פּענלעווע, וועלכער איז דע־מאָלט געווען אין דער פראַנצויזישער רעגירונג האָט זשול קאַמבאָן דאַן געבראַכט היסטאָרישע ליי־סטונגען פאַר'ן ציוניזם. מיר וועלען קיינמאָל ניט פערגעסען פּענלעוועס הילף פאַר אונזער זאַך, און מיר וועלען אויך געדענקען מיט דאַנקבאַרקייט זשול קאַמבאָנען און זיינע פערדינסטען. אַ גרויסער פריינד פון ציוניזם און פון יודישען פאָלק איז געשטאָרבען.

אונטער די טריט פון דער געשיכטע

פון אסיף דימאָוו

(דערציילונג) :—:

אַ פרוי, וואָס האָט איבערגעטראָגען מעהר ווי צוואַנציג אָפּעראַציעס; זי איז פער'סמט פון ראַדיום: ביסלעכווייז זענען אָנגעגריפען געוואָרען בייַ איהר פינגער נאָך פינגער, אַ שטיקעל האַנט, נאָך אַ שטיקעל האַנט, ביז דער פּלייצע... נאָכ־דעם די אַנדערע האַנט, די פיס... זי איז אַ טאָכטער פון אַ רוסיש־דייטשער אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע. אַלס א יונג מיידעל איז זי אַוועק אין דער מלחמה, אַלס א קראַנקען־שוועסטער, כדי צו זיין נאָהענט צו איהר געליבטען. איצט איז זי גרוי, מיט אויס־בקרוּבענע אויגען, מיט עטליכע געלע ציין, וואָס שטעקען אַרויס פון אַ לאָך, וואָס איז אַמאָל געווען אַ שיין מיידעליש מויל. איהר פאָטער, אַ גוט בעקאַנטער אָפיציר אין דער אַרמעע, ווייס נישט, אַז זי געפינט זיך דאָ. מ'זאָגט עס איהם נישט — צוליב זיינע פערדינסטען פאַר'ן פאָטער־לאַנד. אויפ'ן שרייב־טיש, אין זיין קאַבינעט, שטייט דער בילד פון זיין שיינער, ניינצעהן יאָהריגער טאָכטער, ער איז זיכער, אַז זי איז טויט, געשטאָר־בען ערגעץ אין אַ מיליטערישען שפּיטאָל. ער קען נאָר נישט אויסגעפינען אויף זיכער אין וועל־כען... זאָל איהר נשמה רוהען אין פרידען! אָבער דער פרידען פאַר איהר נשמה איז נאָך ווייט. דער־ווייל הערט זי נאָך צופאַלען אין שטיקלעך, האָבען נאָך עטליכע אָפּעראַציעס, ווערען גרויער און פער־לירען איהרע לעצטע ציין... דאָס אַלץ זייער פּאַ־מעלעך — שריט בייַ שריט, יאָהר נאָך יאָהר... די דאָקטוירים פּרובען פערלענגערען איהר לעבען. ווער ווייס? אפשר וועט זי נאָך דערלעבען צו הע־רען, אַז אין איראָפּע האָט זיך אָנגעהויבען אַ נייע „לעצטע" מלחמה?

— קען זיך אַמאָל דער פאָטער דערוויסען אַז זיין געליבטע טאָכטער לעבט? און דווקא דאָ אין דער שרעקליכער הויז?

— ניין, וועגען די, וואָס געפינען זיך דאָ, דער־ציילט קיינער נישט. אַלע נעמען זענען דאָ גע־פעלשט. איך אַליין ווייסט נישט דעם אמת'ן נאָמען פון דער מיידעל, איך ווייס נישט קיין נאָמען פון די, וועלכע וואוינען דאָ.

— זענען דאָ אויך פערהאַן גייסטיג־קראַנקע?

האָב איך געפרעגט.

— פערהאַן, פערשטייט זיך, אַזעלכע אויך, אָבער די קען איך אייך נישט ווייזען. זיי געפינען זיך אין אַן אַנדער אָפּטיילונג. אָט קאַפּיטאַן בלי־כער. אפשר האָט איהר געהערט וועגען קאַפּיטאַן בליכער? ער איז געווען איינער פון די טרויעריגע „העלדען" פון'ם ברעסלאַוער גאַרניזאָן. איהר ווייסט דאָך די מעשה: די אָפיצירען פון יענעם גאַרניזאָן זענען אַמאָל בעפאַלען די יודישע פרויען און מייד־לעך פון ברעסלאַו. דער אָנפיהרער פון'ם אָנפאַל איז טאַקע געווען דער־א בליכער. מ'האָט דער־ציילט, אַז ער האָט אַ טאָכטער, דאָס הייסט. אַני־אומגעזעצליך קינד, וואָס יוערט דערצויגען אין א יודיש הויז...

און וואָס בעשטייט די קראַנקהייט פון קאַפּיטאַן בליכער?

— ער ווייַנט. שוין דער אַכצעהנטער יאָהר, אַז ער ווייַנט יעדער פאַרטען טאָג. מיט א זעלטענער פּינקטליכקייט ברעכט ער אויס אין א שטאַרקען געוויין, אַ מין חיה'ש רעיווען, וואָס דויערט שעהן לאַנג. פאַרוואָס דווקא יעדער פערטער טאָג און נישט אַנדערש — דאָס ווייס מען נישט. עס איז אַ רעזולטאַט פון אַ בערוועזער צוטרייסלונג, וואָס בליכער האָט געקריגען איין מאָל אין א נאַכט פון אַנ'אַטאַקע. אַ גראַנאַט האָט זיך צוריסען לעבען איהם.

נאָכדעם ווי סוזאַנא האָט מיר געוויזען דעם גיהנום אויף דער ע"ד, זענען מיר פערבליבען אַליין אין אַ קליין זייטיג צימער. דאָ איז געווען האַלב־טונקעל און איהר פנים איז געווען אין שאָ־טען. אָבער איהר קאַלטע, גרויסע אויגען, וועלכע זענען געווען יונגער פון איהר פנים, האָבען גע־פינקעלט אין דער טונקעלקייט.

— מיין טייערער מיידעל, — האָט זי צו מיר גע־זאָגט, נישט אָראָפּנעהמענדיג איהר שאַרפען בליק פון מיר. איהר זענט געקומען צו מיר, איך זאָל אייך העלפען. צו טאָן דאָס, וואָס איהר פערלאַנגט פון מיר, איז אַ פערברעכען, איהר ווייסט עס אודאי, אַ פערברעכען, ראַפען די עס, די מלוכה־מענער, די געזעצמאַכערס, ווייל זיי ווילען האָבען סאָלדאַטען, וואָס מעהר סאָלדאַטען, פאַר דער קומענדיגער מלחמה. אָבער איך האָב דאָ אייך נאָר וואָס געוויזען, די סאָלדאַטען פון דער פריהערדיגער מלחמה — וואָלט איהר געוואָלט זעהען דאָ, צווישען די לעבע־דיגע מתים, אייער זוהן?

— איך בין נישט קיין חתונה געהאַט, בין עס קיינמאָל נישט געווען און איך האָף, אַז איך וועל עס קיינמאָל נישט זיין, אָבער דאָס האָט מיר נישט געשטערט צו געניסען פון לעבען: צו ליבען און ווערען געליבט. חתונה האָבען הייסט האָבען קינ־דער, בויען אַ הויז — נישט פאַר זיך, נאָר טאַקע פאַר די קינדער, פיין! אָבער לאָזט מיר אייך זאָ־גען: אַ קינד, א יונגעל, וואָס יוערט איצט געבוי־רען, וועט זיין אַ סאָלדאַט מיט צוואַנציג יאָהר שפּע־טער, און דאַמאָלס וועט אויסברעכען א מלחמה. דאָס זאָג איך אייך, מיין טייערע! מיר וועלען זיי נישט געבען קיין סאָלדאַטען, מיר וועלען זיי נישט געבען קיין מענשען פאַר עקספּערימענטען — נישט פאַר מיליטערישע און נישט פאַר קיין מעדיצינישע...

זי האָט זיך לסוף בערוהיגט און מיר האָבען אָפּגערעדט, אַז איך וועל פרייטאָג קומען צו איהר אַהיים און פערבלייבען דאָרט ביז זונטאָג, אָדער מאָנטאָג. מיין מאַמען וועל איך זאָגען, אַז איך פערברענג בייַ מיינע אַ פריינדין אין אַ שטעטעל נישט ווייט פון בערלין. און איך זאָל זיך בערוהיגען זאָרגען: אַלצדינג וועט זיין גוט...

(ווייטער מאָרגען)

טויט-שטראף פאר אפיום-רויכערער אין כינע

בעת מיט א פאר וואכען צוריק איז אין זשענעווע פארגעקומען די זיצונגען פון דער נארקאטיק קאמיסיע ביים פעלקער בונד און דער כינעזישער דעלעגאט מיסטער וויקטאר הו האט געמעלדעט וועגען בעשלוס פון דער כינעזישער רעגירונג איינצופיהרען טויט שטראף פאר אפיום רויכערער זענען די אייראפעאישע און אמעריקאנישע דעלעגאטען ממש אויפגעציטערט געווארען פון שרעק. לויט די זעהר פארזיכטיגע שאצונגען, וואס שטעהען גאנץ זיכער הינטער דער ריכטיגער צאהל זענען אין כינע פארהאן צוויי מיליאן מענשען וואס רויכערען אפיום. די דעלעגאטען האבען זיך דעריבער געשטעלט די פראגע צי וויל נישט אמאל דער כינעזישער דיקטאטאר טשאנג־קיי־שעק זיי אלע אויסשיסען? מיסטער וויקטאר הו האט פולשטענדיג רוהיג ערקלערט, אז ביזאיצט זענען „נאר" 263 פערזאן אויפ'ן יסוד פון נייעם אפיום געזעץ דערשאסען געווארען, דערונטער א סך, וואס האבען אויך געהאנדעלט מיט אפיום. פאר'ן אויספיהרען דעם אורטייל האט מען די אלע 263 מאן אהיימגעפיהרט אויף די גאסען אויף וואגענס פון היצעלט בכדי זיי זאלען דינען פאר אפשרעקעדיגען ביישפיל פאר דער בעפעלקערונג.

אויב די 263 איז א אפיציעלע צאהל, וואס איז זיכער נידריגער ווי די אמת'ע צאהל. ווער עס קען לייענען כינעזישע צייטונגען וועט יעדען טאג דארט געפינען ידיעות וועגען טויט־אורטיילען אויף אפיום רויכערער, וואס ווערען אויסגעפיהרט אין נאנקינג, פעיפינג, אדער אנדערע כינעזישע שטעט, וואס זענען בעהערשט דורך טשאנג־קיי־שעק. צווישען די קרבנות געפינען זיך קוליס און פאליציי־אפיצירען הויכע בעאמטע און אפטמאל אויך פרויען. צו די בעריכטען וועגען די טויט אורטיילען געבען די צייטונגען צו, אז עס האנדעלט זיך וועגען מענשען, וועלכע די רעגירונג האט אין איהר אונערשעפליכער חכמה געגעבען די געלעגענהייט זיך אפצוגעוואוינען פון זייער לײדענשאפט, וואס האט אבער נישט געהאלפען און זיי פריערדיגען מיט דער דראהענדער ווארנונג," אז אין דער צוקונפט וועט דער דאזיגער גורל טרעפען יעדען אייניציגען, וואס וועט רויכערען אפיום.

מען מוז וויסען, אז דער אפיום איז די אמתע מכה פאר כינע, וואס האט אין א גרויסע מאס אויך מיטגעווירקט צום עלענד און אהנמאכט פון דעם צאהלרייכסטען פאלק אין דער וועלט. בכדי זיך צו שיצען געגען דאזיגען גיפט האט כינע מיט הונדערט יאהר צוריק געפיהרט א אפיום־קריג געגען ענגלאנד און האט פערשפילט. זייט דאן איז דער אפוועהר קאמף אפגעשוואכט געווארען און ערשט זייט א פאר יאהר האט די כינעזישע רעגירונג בעשלאסען אנצוהויבען א ענערגישען קאמף געגען דאזיגען סם. עס איז שטארק בעגרעניצט געווארען דאס פלאנצען פון מאהן פון וועלכען עס בעוואוסט ווערט געצויגען דער אפיום און מיט ענגלאנד איז געלונגען צו שליסען אנ'אפמאך לויט וועלכען עס ווערט אייבציגווייז פערקלענערט דער אריינפיהר פון אפיום, אזוי, אז נאך 10 יאהר זאל דער אריינפיהר אינגאנצען אפגעשטעלט ווערען, דער ערפאלג איז געווען א אויסערגעוועהנליכער, ווייל שוין 8 יאהר פאר'ן בעשטימטען טערמין האט ענגלאנד אינגאנצען אפגעשטעלט דעם אריינפיהר פון אינדישען אפיום. די יונגע כינעזישע רעפובליק האט טריומפירט, דער לאנג ערוואַרטעטער ציל צו בעפרייען דאס פאלק פון אפיום איז געווען זעהר נאהענט.

אבער דא זענען ענטשטאנען די אינערליכע רייסעניסען, דער בירגער קריג און עס איז געווארען נאך ערגער ווי פריהער. דאס אפיום וואס איז פון דער יונגער רעפובליק געווען כמעט אינגאנצען ווי געבענדיגט איז ווידער איבעראל פערפלאנצט געווארען, ווייל הגם עס איז א געפעהרליכער גיפט איז עס אבער גלייכצייטיג א אידעאַלער שטייער אביעקט, און טיילמאל דאס איינציגע, וואס קען אין די דורך דעם בירגער קריג פערוויסטעטע געגענדען איינגעצויגען ווערען. דאס רוב ארמעען פון די פערשידענע גענעראלען, וואס בעקעמפען איינער דעם צווייטען, זענען בעוואפענט און אויסגעהאלטען פון די הכנסות פון אפיום שטייער. די ריזען סומע פון הונדערט מיליאן דאלאר איז בלויז אין יאנגסטע טהאל אין משך פון יאהר 1934 פון אפיציעלען אפיום־שטייער ארויסגעצויגען געווארען און דער אפיום האנדעל פון יונאן נאך קוואנטינג לאזט איבער אין דער פראווינץ קוואנגסי בלויז טראנזיט אפצאהל 18 מיליאן דאלאר יעהרליך.

אויך טשאנג־קיי־שעק, דער גענעראליסמוס איבער אלע גענעראלען און זיין צענטראל רעגירונג אין נאנקינג האט אויך אין נישט קיין קלענערע טייל געלעבט פון די אפיום שטייער הכנסות. אויב ער האט זיך איצט מיטאמאל אזוי ראדיקאל א נעם געטון צו בעקעמפען דעם אפיום איז עס דערפאר, ווייל ער האפט דערמיט צוצונעה מען ביי די גענעראלען פון די פערשידענע פראווינצען, וואס שטרעבען זיך אפצורייסען פון דער צענטראל רעגירונג און בילדען בעזונדערע מלוכות, די הויפט קוועלען פון זייערע הכנס'ת.

אבער צי די עקזעקוציעס וועלען עפיס העלפען? עס איז צווייפעלהאפט צי זיי וועלען אפשרעקען די רויכערער. צי איז העט נישט דער גורל פון די אפיום רויכערער אליין נישט גענוג אפשרעקענד? מענשליכע רואינען, אפגעצעהרטע הויט און ביינער, אפאטיש, אונפעהיג צו וועלכען עס איז בעשלוס, אין פאר זיי דאס לעבען נאר א לאנגע מאטערניש פון וועלכען זיי געפינען א קורצע־טרייסט אין דעם אפיום שכרות.

גליקליך זענען די, וואס האבען נאך די מעגליכקייט זיך צו פערשאפען אפיום. ווען אפילו יעדע פייקע אפיום פערקירצט זיי דאס לעבען, מאכט זי אבער פערגעסען אין די צרות. דער אפיום אין כינע איז א פאלקס ליידענשאפט, וואס צום אומגליק ליידען דערפון אויך די ארימסטע. זיי הונגערען — דער אפיום מאכט זיי פערגעסען אין עסען און טרינקען. אונמענשליכע שווערע פעק מוזען די אויסגעמוטשעט עקוליס שלעפען און זיי דראהט צוזאמענצוברעכען, ציהען זיי א פאר מאל פון זייערע וואונדערליכע אפיום פייקע און נעהמען זיך צו זייערע ארבייטען מיט פרישען מוט אין צושטאנד פון הייטערקייט וואס לאזט זיי גארנישט פיהלען די שווערע לאסטען, וואס דראהט זיי כמעט צוצודריקען. עס פערשטעהט זיך אז נאך א קורצער צייט קעהרט זיך צוריק דער צושטאנד פון ערשעפונג און צו 30 יאהר מאכען זיי שוין דעם איינדרוק פון זקנים. האבען זיי אבער נישט די פאר סענט אויף אפיום, דאן זענען זיי בכלל נישט פעהיג צו קיין שום ארבייט און מאט און אהן כחות וואלגערען זיי זיך, אין די גאסען ביז זיי שטארבען פון הונגער.

עס זענען אפילו פארהאן הייל קורסען. אין שפיטעלער ביי א געהעריגער בעהאנדלונג קען מען זיי אויסהיילען, און די כינעזישע רעגירונג טוט אלץ בכדי אויסצובויען אזעלכע הייל־אנשטאלטען. עס איז דאך נישט מעגליך אזא מאסע אויסצוהיילען און דעריבער האט זיך די רעגירונג גענומען צו א פיל ביליגער מיטעל — פשוט אויסשיסען.

שליסליך וואלטען אזעלכע באַרבאַרישע מעטאדען, אין א לאנד וואו דאס מענשליכע לעבען איז אזוי ביליג אפשר געפיהרט צום ציל ווען עס וואלט אויך געקענט א סוף געמאכט ווערען צום אימפארט און האנדעל מיט אפיום. דא אבער ווירקען אזעלכע כחות מיט וועלכע טשאנג־קיי־שעק וועט זיך נישט אזוי לייכט קיין עצה געבען ווי מיט די קעפ פון זיינע אונטערטאנען.

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

ארץ - ישראל וויצען

פאלגענדער אנאנס האט אנגעזאגט אין תל אביב וועגען א פערזאמלונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען:

שלאפט נישט אויף דער לינקער זייט, ווייל דאס איז שעדליך פאר דעם געזונד.

שלאפט נישט אויף דער רעכטער זייט, ווייל דאס איז נישט בעקוועם.

שלאפט נישט אויפ'ן בויך, ווייל דער מאגען מוז זיין פרוי.

שלאפט נישט שטעהענדיג ווייל איהר קענט נאך אומפאלען.

שלאפט נישט זיצענדיג, ווייל איהר קענט בעקומען א הויקער.

שלאפט נישט אין פארק ווייל ס'וועט זיך אייך חלומען א וועכטער.

שלאפט נישט ביים פענסטער זייל גנבים וועלען אייך שטערען.

קומט צו אונזער פערזאמלונג וועט איהר זעהר גוט און געזונד שלאפען, סורפראסקי וועט רעדען.

* * *

אמאל האט מען געזאגט דער יוד — דער אייביגער וואנדערער, היינט זאגט מען: דער יוד — דער אייביגער טוריסט.

* * *

די בעהויפטונג, אז ענגלאנדס פאלעסטינע פאליטיק איז א צוויי־פנימדיגע איז א פאלשע, ווייל... ענגלאנדס פאלעסטינא פאליטיק האט איבערהויפט קיין פנים נישט.

שטייגענדע אנטיסעמיטישע טעראר-כוואליע אין דייטשלאנד
מען פאלגט נישט היטלער'ס „ווארנונג" געגען „איינצעל-אקציעס"

בערלין (יט"א) ווי עס שיינט, נעהמען נישט די נאציאנאל - סאציאליסטען ערנסט די פאדערונגען פון היטלערן, אז עס זאלען נישט געפיהרט ווערען קיין שום „איינצעל־אקציעס" געגען יודען, היות דער שטאט פערנעהמט זיך אליין מיט דער „לעזונג פון דער יודען־פראגע". א רייהע פאקטען און געשעהענישען, וואס זענען דורך דעם ספעציעלען יט"א־שליח געזאמעלט געווארען אין משך פון איין טאג, זענען עדות, אז די כוואליע פון אנטיסעמיטישען טעראר לאזט נישט נאך איבערן גאנצען רייך.

אין קרויצבורג האט די ארטיגע ארגאניזאציע פון דער היטלער־יוגענד איינגעארדענט אנ'אנטיסעמיטישע גאסען - דעמאנסטראציע, בעת וועלכער עס זענען אונטערן געזאנג פון אנטיסעמיטישע לידער אנגעגריפען געווארען פיל יודישע געשעפטען. די דעמאנסטראציע האט געדויערט עטליכע שעה און האט ארויסגערופען א פאניק צווישען די יודען, וועלכע האבען זיך בעהאלטען אין זייערע הייזער, באלד נאך דער דעמאנסטראציע זענען איבער אלע רעסטאראנען און האטעלען אויפגעהאנגען געווארען שילדען מיט דער אויפשריפט: „פאר יודען איינטריט פערבאטען".

אנטי־יודישע דעמאנסטראציעס, זענען אויך פארגעקומען אין מאינץ, וואו א נאצי־המון האט מיט געשרייען „נידער מיט די יודען!", „יודען ארויס!" אנגעגריפען עטליכע קאפע־הייזער, וועלכע די יודישע געסט האבען פערלאזען אין פאניק.

אין מעהרערע שטעט אין דער פראווינץ באדען זענען די מוניציפאל - בעאמטע געווארענט געווארען דורך די בירגערמייסטערס, אז זיי וועלען אהן קינדיגונג בעזייטיגט ווערען פון זייערע אמטען, אויב זיי וועלען אנהאלטען וועלכען עס איז קאנטאקט מיט יודען. אין איניגע שטעט איז יודען פערבאטען געווארען צו בעווייזען זיך אויפן מארק.

אין טעלץ איז פאר יודען ארויסגעגעבען געווארען א פערבאט צו בעטייליגען זיך אין יעהרליכען יריד. וואס קומט פאר אין די טעג פון 13־טען און 14. אקטאבער.

פון פערשידענע טיילען פון לאנד ווערט מיטגעטיילט וועגען ווייטערע ארעסטען פון יודען און ארישער, וואס שטעהען אונטער דער בעשולדיגונג פון „ראסען־שאנדע".

אין מינכען־גלאדבאך איז ארעסטירט געווארען דער 46־יעהריגער גלאז - פאבריקאנט זיגפריד לעווי, וועלכער איז פאר שטעהען אין בעציהונגען מיט אנ'ארישער פרוי פער'משפט געווארען צו דריי יאהר תפיסה.

אין קארלסרוהע זענען פאר דעם זעלבען חטא ארעסטירט געווארען פינף יודען, וועלכע זענען אינטערנירט געווארען אין קאנצענטראציאנס - לאגער אין קיסלאו.

אין געטינגען איז א פראפעסאר פון א שפאנישער אוניווערזיטעט, וועלכער איז געקומען מיט אנ'אפיציעלער מיסיע קיין דייטשלאנד, בעפאלען געווארען אויפן גאס דורך נאצים, וועלכע האבען איהם צוליב זיין אויסזעהען, אנגענומען אלס יוד, דער אנגעגריפענער געלעהרטער האט דערלאנגט אנ'אנקלאגע צום שפאנישען קאנסול אין בערלין.

בערלין (יט"א) אויף א קאנפערענץ פון יודישע געזעלשאפטליכע טוער פון דער דייטשער פראווינץ, וואס איז די טעג פארגעקומען אין בערלין איז געשילדערט געווארען די פערצווייפעלט - שווערע לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די פראווינץ־שטעט. אויף דער קאנפערענץ זענען בעהאנדעלט געווארען א רייהע פראגען וועגען דער פערגרייטערונג פון א פלאן פאר סאציאלער הילפס־טעטיגקייט איבערן גאנצען לאנד. בעת די בעראטונגען איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די צאהל נויטבעדערפטיגע יודען אין דייטשלאנד וואקסט פון טאג צו טאג.

טריזענדער אַרישע לאַקאַטאַרעז
פערלאזען יודישע הייזער אין בערלין

בערלין (יט"א) די נירענבערגער יודען־געזעצען איבען שוין אויס זייער ווירקונג אויך אין דער ווירטשאפטליכער ספערע. אין משך פון די לעצטע עטליכע טעג האבען טויזענדער ארישע לאקאטארען, וואס וואוינען אין יודישע הייזער, מיטגעטיילט די בעלי־הבתים, אז זיי ציהען זיך אריבער אין אנדערע הייזער. דער איינציגער מאטיוו איז, וואס זיי האבען מורא, נישט בעשולדיגט צו ווערען אין שטעהען אין קאנטאקט מיט יודען.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" טיילט מיט, אז דער יודישער הויז־אייגענטימער יעקב פוס איז דורך דער געהיים־פאליציי גענומען געווארען אין שוץ־האפט פאר „אונסאציאלער פערהאלטונג" לגבי זיין ארישען לאקאטאר ווילי קראוזע. די „אונסאציאלע פערהאלטונג" איז בעשטאנען דערין, וואס ער האט פון זיין לאקאטאר געפאדערט, ער זאל צאהלען דירה געלד פינקטליך... פוס איז אנ'אויסלענדער און וועט מוזען פערלאזען דייטשלאנד.

דער דייטשער יוריסטען - פערבאנד האט מיטגעטיילט די ארישע אדוואקאטען, אז ער וועט זיך באין אופן נישט אננעהמען די עוולה פון די אדוואקאטען, געגען וועלכע עס וועלען אין דער פרעסע אדער אויף אנ'אנדער עפענטליכען אופן געמאכט ווערען אנגריפען צוליב דעם, וואס זיי „ריזיקירען ארויסצוטרעטען אין פערטיידיגונג פון יודישע קליענטען".

די דייטשע פרעסע טיילט מיט, אז איניגע וועלען איינגעפיהרט ווערען גרונדזעצליכע „שנויים" אין דער רייכס - געזעצגעבונג וועגען מעדיצינישער פראקטיק. די יודישע טעלעגראפען - אגענטור האט שוין מיטגעטיילט, אז די דאזיגע שנויים וועלען געהען אין דער ריכטונג פון ווייטגעהענדע בעגרענצונגען אין די רעכט צו פראקטיצירען פון יודישע דאקטוירים.

נאצי-ארגאנען פעראָרדנען רעגיסטראציע פון דייטשע יידען

בערלין (יט"א) די מאכט־ארגאנען אין דארטמונד האבען פעראָרדענט דער ארטיגער יודישער קהלה דורכצופיהרען א רעגיסטראציע פון אלע יודען, וואס וואוינען אין דער שטאט. די קהלה - פערוואלטונג האט אין צוזאמענהאנג דערמיט פערעפענטליכט אנ'ענטשפרעכענדע אויפפאדערונג צו אלע קהלה־מיטגלידער, אין יודישע קרייזען אין בערלין איז מען משער, אז אזא רעגיסטראציע וועט פעראָרדענט ווערען פאר אלע יודען אין דייטשלאנד.

געשטארבען ד"ר יוליוס אופרימי

וויען (יט"א). פון א הארץ אטאק איז דא געשטארבען דער שעף רעדאקטאר פון דער וואכענאויסגאבע פון „נייעם וויענער טאגעבלאט", דר. יוליוס אופרימי, דער פערשטארבענער איז געווען איינער פון די ערשטע מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און איז מעהרערע יאהרען, פריהער אונטער דר. הערצל און שפעטער אונטער אסקאר מארמארעק, געווען פעראנטווארטליכער רעדאקטאר פון ציוניסטישען צענטראל ארגאן „די וועלט".

זי געפינט איהר אנטלאפענעם מאן איז... טורמע

ווילנע. אין ווילנער געריכטס־קאנצעלאריע איז די טעג אריינגעקומען א יונגע יודישע פרוי מיט א פערמאטערט אויסגעדארט פנים און איינגעפאלענע אויגען.

די פרוי האט איבערגעגעבען דעם בעאמטען א געדיכט אנגעשריבענע ביטע אויף צוויי זייטלעך, זאגענדיג דערביי, אז ס'האנדעלט זיך וועגען זעהר א וויכטיגען ענין.

דער אינהאלט פון דער בקשה איז טאקע געווען אנ'אריגינעלע.

די פרוי האט דארט געשריבען אט וואס:

מיט 6 יאהר צוריק בין איך געווען א יונגע לעבענס־לוסטיגע פריילין. איך האב געהייסען זשעניע שיידסמאן. מיינע עלטערען זענען געווען גאנץ פערמעגליך. אין 22־טען יאהר זענען מיר געקומען פון מאסקווע און דעם פאטער איז געלונגען ארויסצופיהרען פון דארט א גרויס פערמעגען.

אין יאנואר 1929 יאהר בין איך געווען שטארק קראנק אויף גריפע. נאך דער קראנקייט האבען די עלטערען מיר ארויסגעשיקט קיין זאקאפאנע. איך בין געפאהרען מיט'ן צווייטען קלאס.

אויף דער סטאנציע מאלקיניע איז איינגעשטיגען אין צוג א פאסאזשיר, א מיטעלוואוקסיגער יודישער יונגערמאן מיט פעך־שווארצע האר, א בלאס פנים און גרויסע גרויע אויגען. ער האט פערנומען מיין קופע און פארגעשטעלט זיך פאר אייגענעם אנאטאל באַרסקי — אנ'אייגענטימער פון א לאנדווירטשאפטליכער פערמע נישט ווייט פון מאלקיניע. ער האט דערציילט איהר, אז ער האט דורכגעמאכט א שווערע קראנקייט און פאהרט דאס איצט אויך קיין זאקאפאנע.

מיר האבען זיך בעפריינדעט. אין זאקאפאנע איז אונזער באהעגטשאפט געווארען אינטימער.

די צייט איז געלאפען און מען האט שוין געדארפט פאהרען צוריק אהיים.

פארן שיידען זיך האב איך איהם געפרעגט:

— מיר שיידען זיך שוין אויף תמיד?

— אויב דו ווילסט קאנען מיר חתונה האבען, האט ער געענטפערט, איך האב דיר ליב.

אין קראקע האבען מיר אפגעשטעלט א חופה. איך האב אנגעשריבען וועגען אלץ מיינע עלטערען, בין געקומען מיט איהם צו גאסט קיין ווילנע און דערנאך אוועקגעפאהרען צו איהם אויף דער פערמע אין מיין נייער היים.

ביז'ן אנהויב 34־טען יאהר האבען מיר געלעבט גליקליך, רוהיג און צופרידען. אבער אין 34־טען יאהר איז צו אונז אראפגעקומען אנ'אומבעקאנטע שיינע פרוי. דערזעהענדיג איהר איז מיין מאן בלאס געווארען ווי קאלך.

— וואס האסטו געוואלט ביוטע? האט ער איהר געפרעגט מיט א ציטערדיגער שטים.

זי איז ארויס מיט א מענה לשון. פון געשפרעך וועלכער איז פארגעקומען צווישען זיי האט זי זיך דערוואוסט, אז די געקומענע איז איהר מאנס געזעצליכע פרוי. מיט איהר, אלזא, האט ער חתונה געהאט, נישט האבענדיג קיין גט פון דער ערשטער פרוי.

זיין פרוי האט איהם אוועקגעווארפען און איז אנטלאפען מיט א געליבטען, איצט נאך פיל יאהרען, האט זי זיך צעשיידט מיט איהר געליבטען און געקומען צוריק צו איהר מאן. ער האט איהר אבער ארויסגעטריבען. פון דאמאלסט אן האט זי איהם גענומען פערפאלגען. זי האט איהם אנגעמאכט פערשידענע עגמת־נפשן, פראוואקאציעס. ענדליך!! האט ער נישט אויסגעהאלטען און איז אנטלאפען.

זיין פרוי האט איהם אין משך פון א יאהר צייט ארומגעזוכט, אבער אהן דערפאלג. ערשט דא נישט לאנג האט זי זיך גאנץ צופעליג דערוואוסט, אז ער געפינט זיך אין טורמע, וואו ער זיצט פאר א גרויסער גנבה.

די פרוי האט זיך אויך דערוואוסט, אז ער האט די גנבה סימולירט, כדי אריינצופאלען אין טורמע און אזוי ארום איזאלירט ווערען פון זיין ערשטער פרוי.

— ער איז אומשולדיג — האט פערענדיגט די פרוי איהר בקשה, — מ'קען איהם משפטען פאר ביגאמיע, אבער קיין גנב איז ער נישט, איך בעט אויסצופארשען דעם ענין און בעפרייען איהם.

וועגען ענין ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.